

8. De calvinistische opvatting van uitverkiezing

In hoofdstuk 6 is besproken wat de Bijbel over uitverkiezing en voorbestemming leert. In dit hoofdstuk wordt de calvinistische opvatting over uitverkiezing besproken en weerlegd. Eerst komt er een korte samenvatting van de calvinistische uitverkiezingsleer. Daarna worden de bijbelteksten en argumenten besproken waar het calvinisme de eigen uitverkiezingsleer op baseert. We zullen zien of de teksten zeggen wat ze volgens het calvinisme zeggen en of de andere argumenten die het calvinisme aanvoert steekhoudend zijn. Als derde wordt besproken dat de uitverkiezingsleer van het calvinisme ingaat tegen veel andere Bijbelse waarheden en schriftgedeelten.

8.1. Een korte samenvatting van de calvinistische leer over uitverkiezing

God heeft voor het begin van de schepping bepaald dat Hij mensen zou gaan scheppen. Uit die mensen heeft Hij er een aantal uitgekozen om te redden en de anderen niet. De reden waarom God de ene mens wel redt en de andere niet, ligt niet in de mensen zelf. Dat betekent dat God volkomen willekeurig besluit om de ene mens wel te redden en de andere niet. Voor ieder mens staat van te voren de bestemming al vast, hemel of hel, nog voor hij of zij geboren wordt. Dit noemt men de dubbele predestinatie of voorbestemming. God heeft van te voren bepaald 'die' mens wordt behouden en 'die' mens gaat voor eeuwig verloren. En zoals Hij het besloten heeft, zo zal het ook gebeuren, daar is geen ontsnappen aan. De mensen worden als zondaar geboren. Er is niemand die uit zichzelf God ernstig zoekt. Een mens kan van nature alleen maar 'tegen' God kiezen. Alleen als God iemands wil ombuigt zal hij gered worden. God heeft van te voren besloten om dat slechts bij een aantal, door Hem willekeurig uitgekozen, mensen te doen.

De Dordtse Leerregels spreken over het besluit van **verkiezing** en **verwerping**. (Dordtse Leerregels. Hoofdstuk 1, deel 1, artikel 6.)

De Westminster Confessie zegt dat door het raadsbesluit van God sommige mensen en engelen voorbestemd zijn voor eeuwig leven en anderen voorbestemd voor de eeuwige dood¹.

8.2. Calvinistische rookgordijnen

Omdat veel calvinisten het bovenstaande verhaal te hard vinden, hebben zij een aantal rookgordijnen opgeworpen die het verhaal moeten verzachten. Het klinkt dan beter, terwijl de essentie hetzelfde is.

Ontkennen dat God volkomen willekeurig kiest

Hierboven is gesteld dat in de calvinistische visie God volkomen willekeurig kiest wie er behouden zullen worden en wie er verloren zullen gaan. Calvinisten proberen dit vaak te verbergen door te stellen dat God kiest op grond van voor ons verborgen "redenen in Hemzelf". Dit is niet anders dan een rookgordijn maken met woorden. Wat zijn redenen in

---

¹ Uit hoofdstuk 3 van de Westminster Confession.

Artikel III. By the decree of God, for the manifestation of his glory, some men and angels are predestinated unto everlasting life, and others foreordained to everlasting death.

Artikel. IV. These angels and men, thus predestinated and foreordained, are particularly and unchangeably designed; and their number is so certain and definite that it can not be either increased or diminished.

God Zelf? Niemand kan het zeggen. Het zijn lege woorden. Gods keus heeft te maken met iets in de mens zelf of zijn keus heeft daar niet mee te maken. Het is één van tweeën. En als het niets te maken heeft met iets in de mensen zelf, dan is Gods keuze volstrekt willekeurig. Dan kiest God "at random".

Wijzen op Gods welbehagen

De calvinisten leren dat God de ene mens kiest en de andere verwerpt omdat Hij daar welbehagen in heeft. Dat klinkt aardig, totdat je nadenkt over wat het welbehagen van God is. Als God ergens welbehagen in heeft, wil dat zeggen dat God daar behagen in heeft. Dat betekent dat Hij er vreugde, plezier, genoegen in heeft om dat te doen². De calvinisten stellen dus dat God er diepe voldoening en vreugde in heeft om mensen te scheppen met de vooropgezette bedoeling om hen voor eeuwig te straffen in de hel. Zonder dat die mensen enige kans hebben om aan dat lot te ontsnappen. Ze gaan onvermijdelijk richting hel, omdat God dat zo behaagd heeft. God doet dat niet zomaar, hij gaat in hen zijn toorn over de zonde demonstreren door hen te straffen voor hun zonden. Daar heeft hij ze toe bestemd³.

Ontkennen dat God verwerpt

Veel calvinisten proberen de harde leer over de eeuwige verwerping te verbergen door te stellen dat God geen mensen verwerpt. Hij verwerpt ze niet, zo leren zij, Hij gaat ze alleen voorbij. Ze ontkennen dat er een verwerping is. Er is volgens hen alleen een uitverkiezing tot behoud. Er is alleen een enkelvoudige predestinatie.

Ook dit is een rookgordijn van woorden. Het besluit om iemand niet te redden en over te slaan bij het uitdelen van redding, is net zo goed een besluit als het besluit om iemand wel te redden. Het is een besluit dat iemands eeuwige toekomst bepaalt.

De Dordtse Leerregels spreken daarom ook terecht over "het besluit der verkiezing en verwerping, in het Woord Gods geopenbaard" (Hoofdstuk 1, deel 1, artikel 6).

God besluit om mensen geboren te laten worden als zondaar, met als gevolg dat ze van nature niet anders dan tegen Hem kunnen kiezen. En Hij kiest er vervolgens voor om hen in die toestand te laten, tot ze sterven. Waarna Hij ze veroordeelt en voor eeuwig opsluit in de hel. Die mensen hebben geen kans gehad. Ze waren van het begin af aan door God bestemd voor de hel. Als dat geen verwerping is, wat is verwerping dan wel? Die mensen zijn door God gepland en geschapen als verworpenen en zoals God het gepland heeft zo zal het gebeuren. De Westminster Confessie zegt daarom ook terecht over de mensen die God bestemd heeft voor de hel: dat God hen voorbijgaat bij het uitdelen van het behoud en dat hij hen voorbested heeft voor de hel⁴. Ze zijn gemaakt voor het bevolken van de hel.

---

² God heeft er, volgens het calvinisme welbehagen in om mensen voor te bestemmen voor de hel, omdat Hij zich hierdoor, zo denkt het calvinisme, kan verheerlijken. Ik citeer uit hoofdstuk 3 van de Westminster Confessie, artikel VII.

"The rest of mankind, God was pleased, according to the unsearchable counsel of his own will, whereby he extendeth or withholdeth mercy as he pleaseth, **for the glory of his sovereign power over his creatures, to pass by, and to ordain them to dishonor and wrath** for their sin, **to the praise of his glorious justice.**"

³ Zie in de noot hierboven, het citaat uit de Westminster Confessie. God doet dit "for the glory of his sovereign power over his creatures" en "to the praise of his glorious justice."

⁴ Ik citeer uit hoofdstuk 3 van de Westminster Confessie, artikel VII.

"The rest of mankind, God was pleased, according to the unsearchable counsel of his own will, whereby he extendeth or withholdeth mercy as he pleaseth, for the glory of his sovereign power over his creatures, **to pass by, and to ordain** them to dishonor and wrath for their sin, to the praise of his glorious justice."

Zie ook bijlage E.

8.3. Hoe de calvinisten hun leer over uitverkiezing proberen te onderbouwen

De calvinisten menen dat hun uitverkiezingsleer op de Bijbel is gebaseerd. Het bewijs dat zij geven rust op twee zaken. Als eerste wijzen ze op een aantal teksten die over uitverkiezen en voorbestemmen spreken. Ze zeggen: "Zie je wel, hier staat het". En als tweede wijzen ze op andere calvinistische leerstellingen⁵. Uit die calvinistische leerstellingen volgt logisch noodzakelijk dat er een soevereine uitverkiezing en verwerping moet zijn.

We zullen eerst de voornaamste Bijbelgedeelten bespreken waarop het calvinisme zich beroept (in 8.3.1). Daarna wordt ingegaan op het tweede bewijs (in 8.3.2).

8.3.1. De teksten die volgens het calvinisme rechtstreeks hun uitverkiezingsleer bewijzen

We zullen die teksten bespreken en zien of deze teksten inderdaad de calvinistische opvatting over uitverkiezing ondersteunen.

(1) Teksten die over uitverkiezing spreken

+ Romeinen 9:11

"Want toen de kinderen nog niet geboren waren en goed noch kwaad hadden gedaan – opdat het verkiezend voornemen Gods zou blijven, niet op grond van werken, maar op grond daarvan, dat Hij riep, – werd tot haar gezegd: De oudste zal de jongste dienstbaar zijn, gelijk geschreven staat: Jakob heb Ik liefgehad, maar Esau heb Ik gehaat."

Het calvinisme wijst op deze tekst en zegt: "zie je wel, het verkiezend voornemen Gods is niet op grond van werken". Maar het calvinisme leest de eigen uitverkiezingsleer in deze tekst. In het vorige hoofdstuk, hoofdstuk 7, is uitgelegd en aangetoond dat deze tekst niet gaat over uitverkiezing tot eeuwig behoud. Het gaat om Gods keuze waarlangs de lijn van de Messias zou lopen. God had al voor de geboorte van de kinderen besloten dat die lijn over Jacob zou lopen en niet over Esau. Die uitverkiezing was niet op grond van werken.

Op dezelfde wijze heeft God in zijn vrijmacht besloten om zich te ontfermen over degene die geloven en om te verharderen wie, tegen alle licht in dat hij ontvangt, er voor kiest om niet te geloven. Ik verwijs voor de uitgebreide bespreking van deze verzen naar het vorige hoofdstuk.

+ Romeinen 11:4-7

---

⁵ Calvinistische leerstellingen zoals (1) de onmacht van de mens, (2) de onwederstandelijke roeping, (3) geloof als gave van God en (4) een bepaalde visie op de soevereiniteit en de eigen wil van de mens en (5) Een bepaald opvatting over genade.

De redenering is als volgt. Als de mens inderdaad niet in staat is om zelf voor God te kiezen en als het geloof een gave van God is, dan moet God wel onwederstandelijk een mens roepen, wil die tot geloof komen. We weten uit de Bijbel dat God dat niet bij allen doet. Dus dit bewijst dat God Zelf, onafhankelijk van hoe mensen reageren, soeverein uitkiest wie behouden zal worden en wie niet. Het calvinisme grondt de leer over de uitverkiezing daarnaast ook nog op hun opvatting over de soevereiniteit van God en de eigen wil van de mens. De mens heeft geen vrije wil, geen echte keuze. Ieder doet wat God vooraf heeft bepaald. Dat geldt ook voor de keuze voor of tegen God. Ook dit bevestigt de calvinistische opvatting over uitverkiezing.

"Maar wat zegt de godsspraak tot hem? Ik heb Mij zeventuizend man doen overblijven, die hun knie voor Baäl niet hebben gebogen. Zo is er dan ook in de tegenwoordige tijd een overblijfsel gelaten naar de verkiezing der genade. Indien het nu door genade is, dan is het niet meer uit werken; anders is de genade geen genade meer. Wat dan? Hetgeen Israël najaagt, heeft het niet verkregen, maar het uitverkoren deel heeft het verkregen, en de overigen zijn verhard." (Romeinen 11:4-7)

Ook dit Bijbelgedeelte is uitgebreid besproken in het vorige hoofdstuk. Zie de bespreking daar.

Israël is gevallen door ongeloof. Ze wilden zelf hun eigen gerechtigheid verwerven: *"Doch **Israël**, hoewel het een wet ter gerechtigheid najaagde, is aan de wet niet toegekomen. Waarom niet? Omdat **het** hierbij niet uitging van geloof, maar van vermeende werken. **Zij** hebben zich gestoten aan de steen des aanstoots..."* (Romeinen 9:31,32). Deze constatering wordt herhaald in Romeinen 11:7: *"Hetgeen **Israël** najaagt heeft het niet verkregen"*. Dit wordt van Israël als collectief gezegd. Maar toch is er een kleine minderheid binnen het Joodse volk die wel heeft geloofd. God heeft de mensen, waarvan Hij wist dat ze uit vrije wil voor Hem zouden kiezen, uitverkoren tot allerlei zegeningen (Zie hoofdstuk 6). Daar hoorden deze Joden ook bij. De minderheid van het Joodse volk die in Jezus geloofde, wordt daarom "het uitverkoren deel" genoemd (Romeinen 11:7).

Alle Joden hebben een werkelijk kans gekregen om voor of tegen Jezus te kiezen. Sommigen hebben geloofd, anderen niet. Het gevolg van het bewust verwerpen van licht dat God geeft, is verharding. Er staat niet dat ze verhard waren en dat ze daarom het evangelie niet hebben geloofd. Er staat dat ze niet geloofden en dat ze als gevolg daarvan door een oordeel van God zijn verhard (Zie hoofdstuk 4 over verharding). *"Wat dan? Hetgeen Israël najaagt, heeft het niet verkregen, maar het uitverkoren deel heeft het verkregen, en de overigen zijn verhard."* (Romeinen 11:7). Ze waren niet verhard, ze zijn het geworden.

De groep Joden die wel geloofden wordt *"het overblijfsel naar de uitverkiezing der genade genoemd"* (Romeinen 11:5). Overblijfsel, omdat het overgrote deel van het volk gevallen was door ongeloof. Zij wilden niet door genade, maar door hun eigen werken gered worden. De mensen die in Jezus geloofden, begrepen wel dat ze door genade behouden moesten worden. Vandaar de uitdrukking *"naar de verkiezing der genade"*. (Romeinen 11:5)

Dit vers zegt eenvoudigweg dat uitverkiezing is op grond van genade en niet van verdienste. Alleen mensen die vertrouwen op de genade die God aanbied op grond van het offer van Christus worden door God tot de uitverkorenen gerekend. De andere Joden, die probeerden om door werken behouden te worden, niet.

Paulus wijst op de parallel tussen de tijd van Elia en de tijd waarin hij leefde. In de tijd van Elia was het een tijd van afval. Elia dacht op een bepaald moment dat hij alleen overgebleven was. Zo is in de tijd van Paulus de afval ook groot. Het overgrote deel van Israël had Jezus verworpen. En net zoals er toen een minderheid was die trouw bleef aan God, zo was er ook in de tijd van Paulus een minderheid die Jezus niet had verworpen. God ziet daar op toe. Dat betekent niet dat Hij de wil van de mens zelf ombuigt. Hij wist van te voren dat er een groep mensen zouden zijn die voor Hem zouden kiezen. Hoe God alles bestuurt en hoe Hij toch de eigen vrije keuze van de mensen respecteert, wordt besproken in Bijlage A.

Romeinen 11:4 zegt simpelweg dat God in de tijd van Elia 7000 man bewaarde die de knie niet voor de Baal bogen. Hij heeft hen beschermd tegen de moorddadige vervolging en hen ongetwijfeld versterkt. Maar er staat niet dat ze weigerden te buigen voor de Baal omdat God dat zo voorbepaald had.

Kortom, deze verzen spreken inderdaad over uitverkiezing. Maar je hoeft daarin niet de calvinistische opvatting over uitverkiezing te lezen. Je kunt ze ook lezen vanuit de opvatting dat verkiezing is naar de voorkennis van God (Zie hoofdstuk 6).

Israël is gevallen, maar in Romeinen 11:11 staat dat dit niet zo door God werd bestuurd dat ze wel vallen moesten. *"Ik vraag dan: zij zijn toch niet zo gestruikeld, dat zij wel vallen moesten? Volstrekt niet! Door hun val is het heil tot de heidenen gekomen, om hen tot naijver op te wekken."*

God geeft mensen een vrije keus, maar omdat God alwetend is weet Hij hoe de mensen zullen kiezen. Hij heeft de keuzes van de mens opgenomen in zijn plannen. Hij past ze in, ze vormen er een onderdeel van. Zo stuurt God alles naar zijn doel. Voor een uitgebreide uitleg over hoe God alles onder controle houdt en stuurt naar zijn doel, terwijl hij toch de mensen, binnen zekere grenzen, eigen vrije keuzes laat maken, zie bijlage A.

+ 2 Thessalonicenzen 2:13,14

"Maar wij behoren God te allen tijde om u te danken, door de Here geliefde broeders, dat God u als eerstelingen Zich verkoren heeft tot behoudenis, in heiliging door de Geest en geloof in de waarheid. Daartoe heeft Hij u ook door ons evangelie geroepen tot het verkrijgen van de heerlijkheid van onze Here Jezus Christus."

Dit vers spreekt over verkiezing. Paulus spreekt de christenen te Thessalonica aan, hij noemt hen geliefde broeders. Hij zegt van hen dat God hen verkoren heeft tot behoudenis. Dit vers zegt niets over de reden waarom God hen uitverkoren heeft. Als bewijstekst voor de calvinistische opvatting heeft deze tekst daarom geen kracht. Bovendien weten we uit andere bijbelgedeelten dat God uitkiest op grond van door God voorzien geloof. Uitverkiezing is naar de voorkennis Gods (Zie hoofdstuk 6.). Het vers spreekt ook nog over roeping. Die is tot hen gekomen en ze zijn er op ingegaan. Dat was hun eigen keuze.

Ze zijn uitverkoren tot behoudenis. God heeft besloten om de mensen die zouden geloven te behouden. Dat is één van de zegeningen waar God allen die in Hem zouden geloven toe heeft bestemd (Zie hoofdstuk 6, punt 6.3).

+ Efeze 1:3-6

Gezegend zij de God en Vader van onze Here Jezus Christus, die ons met allerlei geestelijke zegen in de hemelse gewesten gezegend heeft in Christus. 4 Hij heeft ons immers in Hem uitverkoren vóór de grondlegging der wereld, opdat wij heilig en onberispelijk zouden zijn voor zijn aangezicht. 5 In liefde heeft Hij ons tevorens ertoe bestemd als zonen van Hem te worden aangenomen door Jezus Christus, naar het welbehagen van zijn wil, 6 tot lof van de heerlijkheid zijner genade, waarmede Hij ons begenadigd heeft in de Geliefde.

In deze tekst staat dat de gelovigen uitverkoren zijn in Christus, voor de grondlegging der wereld. Maar de tekst zegt niets over de reden voor hun uitverkiezing. Er staat niets over de grond, over de aanleiding voor hun uitverkiezing. Je kunt daarom deze tekst niet gebruiken als bewijstekst voor de calvinistische opvatting dat God mensen, zonder enige oorzaak in henzelf, soeverein uitkiest. Deze tekst past ook in de opvatting dat God uitverkiest op grond van vooruitgezien geloof⁶. Dat is de opvatting dat God, voor de grondlegging der wereld, besloten heeft om alle mensen waarvan Hij wist dat ze voor Hem zouden kiezen, uit te verkiezen tot

---

⁶ Met de term "vooruitgezien geloof" wordt mee dat God van tevoren wist dat die mens er uit vrije wil voor zou kiezen om te geloven.

behoud en tot allerlei andere zegeningen, zoals de aanneming tot zonen. (Zie hoofdstuk 6, punt 6.3)

God heeft ons "*naar het welbehagen van zijn wil*" (Efeze 1:5) er toe bestemd om als zonen van Hem te worden aangenomen. Daar had God welbehagen in, om dat te besluiten over degenen die in Hem zouden geloven. En dat doet hij "tot lof van de heerlijkheid van zijn genade" (Efeze 1:6). Door de mensen die er voor kiezen om in Hem te geloven zo te overladen met onverdiende zegeningen wordt zijn grote genade zichtbaar gemaakt, gedemonstreerd.

+ 1 Korinthe 1:26-31

"Ziet slechts, broeders, wat gij waart, toen gij geroepen werdt: niet vele wijzen naar het vlees, niet vele invloedrijken, niet vele aanzienlijken. Integendeel, wat voor de wereld dwaas is, heeft God uitverkoren om de wijzen te beschamen, en wat voor de wereld zwak is, heeft God uitverkoren om wat sterk is te beschamen; en wat voor de wereld onaanzienlijk en veracht is, heeft God uitverkoren, dat, wat niets is, om aan hetgeen wèl iets is, zijn kracht te ontnemen, opdat geen vlees zou roemen voor God. Maar uit Hem is het, dat gij in Christus Jezus zijt, die ons van God is geworden: wijsheid, rechtvaardigheid, heiliging en verlossing, opdat het zij, gelijk geschreven staat: Wie roemt, roeme in de Here."

Paulus spreekt hier de gelovigen in Korinthe aan. God heeft hen geroepen en zij zijn op Gods roepstem ingegaan, toen Paulus voor de eerste keer het evangelie in Korinthe verkondigde. Hij wijst hen er op dat ze maatschappelijk gezien, weinig betekenden. Ze waren in de ogen van de wereld onbetekenende mensen. Het is een feit dat armen meer open staan voor het evangelie dan rijken. Daar wijst Jezus op (Mattheus 19:23,24). De rijken hebben het te veel naar hun zin in deze wereld en ze steunen voor hun veiligheid op hun rijkdom. Alle mensen horen hetzelfde evangelie, maar de armen nemen het eerder aan. Zo selecteren de mensen zichzelf uit. En die groep onbetekenende mensen die in Jezus geloven, heeft God uitverkoren om de hoogmoedige machtige mensen die zich tegen Hem verzetten te beschamen en van kracht te beroven.

Dit vers gaat niet over de uitverkiezing tot behoud. Het zegt iets over Gods keuze om op een bepaalde manier te werken. Gods keuze om door middel van het zwakke het sterke te beschamen. God heeft de christenen uitgekozen om hen op die manier te gebruiken. Het is Gods bedoeling om de elite van de opstandige mensheid die zichzelf verhoogd heeft, te vernederen. Dat doet hij door middel van de christenen. De christenen zijn in de ogen van de wereld dwaas en zwak en daarom onaanzienlijk en veracht. Ze zijn niets, ze stellen niets voor. Ze hebben geen invloed (1 Korinthe 1:25). Hij openbaart in hen zijn kracht in zwakheid (2 Korinthe 4:7). Hij beschaamt door hen de wereld, Hij berooft door hen de wereld van zijn kracht. Daar is God mee bezig. "*Integendeel, wat voor de wereld dwaas is, heeft God uitverkoren om de wijzen te beschamen ..... en wat voor de wereld onaanzienlijk en veracht is, heeft God uitverkoren, dat, wat niets is, om aan hetgeen wèl iets is, zijn kracht te ontnemen"* (1 Korinthe 1:27-29).

+ 1 Thessalonicenzen 1:2-8

"Wij danken God altijd om u allen, wanneer wij u gedenken bij onze gebeden, onophoudelijk gedachtig aan het werk uws geloofs, de inspanning uwer liefde en de volharding uwer hoop op onze Here Jezus Christus voor het oog van onze God en Vader. Immers, dat gij, door God geliefde broeders, verkoren zijt, weten wij, omdat onze evangelieprediking niet slechts in woorden tot u gekomen is, maar ook in kracht en in de heilige Geest en in grote volheid; gij

weet trouwens, hoedanigen wij bij u geweest zijn om uwentwil. En gij zijt navolgers geworden van ons en van de Here en gij hebt het woord onder zware verdrukking met blijdschap des heiligen Geestes aangenomen, zodat gij een voorbeeld geworden zijt voor alle gelovigen in Macedonië en in Achaje. Want uit uw midden heeft het woord des Heren weerklonken niet alleen in Macedonië en Achaje, maar allerwegen is uw geloof, dat zich op God richt, bekend geworden, zodat wij daarvan niets behoeven te zeggen."

Paulus zegt tegen de christenen te Thessalonica dat hij weet dat ze door God uitverkoren zijn. Hij heeft goede grond om te weten dat ze werkelijk tot geloof zijn gekomen. Want Hij heeft de bijstand en kracht van de Heilige Geest ervaren toen hij hen het evangelie bracht. Dat was voor hem een bevestiging dat God door hem heen aan het werk was.

Door zijn prediking zijn de christenen te Thessalonica tot geloof gekomen. Zij hebben toen het woord onder zware verdrukking "met blijdschap des Heiligen Geestes" aangenomen (1 Thessalonicenzen 1:6). Paulus heeft de Geest in hen zien werken. Ondanks de zware verdrukking hebben ze het woord met blijdschap aangenomen. Dat ging de natuurlijke mens te boven, zware verdrukking en toch blijdschap. Paulus wist dat dit het werk van de Heilige Geest in hen was. Hij herkende het als "blijdschap des heiligen Geestes".

Dat alles wekt vertrouwen in het hart van Paulus dat het geloof van de Thessalonicenzen echt is en gebaseerd op kracht van God (1 Korinthe 2:5). Vanwege hun gelovige reactie op het evangelie en vanwege hun ervaring (blijdschap des heiligen Geestes) en vanwege de andere vruchten die hij in hun leven ziet (1 Thessalonicenzen 1:2,3 en 1:8,9), weet Paulus dat ze bij de uitverkorenen horen. Let op dat ook dit vers niets zegt over de grond waarop ze door God uitverkoren zijn. Het past net zo goed in de opvatting dat God uitkiest op grond van vooruit gezien geloof.

+ Titus 1:1

"Paulus, een dienstknecht van God, een apostel van Jezus Christus, naar het geloof der uitverkorenen Gods en de erkenning van de waarheid, die naar de godsvrucht is"

Dit vers spreekt over uitverkorenen, maar het zegt niets over de reden waarom God hen uitverkoren heeft.

+ Johannes 15:16

"Niet gij hebt Mij, maar Ik heb u uitgekozen en u aangewezen, opdat gij zoudt heengaan en vrucht dragen en uw vrucht zou blijven"

Het gaat in dit vers niet om de uitverkiezing tot behoud. Het gaat om de uitverkiezing tot het uitvoeren van een bepaalde taak.

Wat Jezus hier zegt, is onderdeel van zijn onderwijs in de bovenzaal (Johannes 13-16). Jezus spreekt hier tot de apostelen. In dat onderwijs bereidde hij de apostelen voor op Zijn vertrek. Hij bemoedigt hen en vertelt onder meer over de komst en bediening van de Heilige Geest. Jezus had de apostelen uitgekozen uit de grotere groep van zijn discipelen. *"En toen het dag geworden was, riep Hij zijn discipelen tot Zich en koos er twaalf uit, die Hij ook apostelen noemde"* (Lucas 6:13). Deze uitverkiezing ging niet om het behoud, ze werden uitgekozen voor de taak van apostel. Die positie hebben ze zelf niet gekozen, ze zijn er door Jezus voor uitgekozen. *"Niet gij hebt Mij, maar Ik heb u uitgekozen en u aangewezen"*

Iedere christen is door God uitgekozen om een bepaalde taak uit te voeren in de gemeente, in het werk van God. Dat heeft onder meer te maken met de geestesgaven die God op soevereine wijze aan iedere christen schenkt. God kiest de gaven voor je uit. *"gelijk Hij wil"* (1 Korinthe

12:11). God kiest je bediening voor je uit. Op dezelfde manier heeft Hij de twaalven uitgekozen voor de taak van apostel. En als God je ergens voor uitkiest en een taak geeft dan is het zijn bedoeling dat we daarin (geestelijke) vrucht dragen.

+ **Mattheus 22:14**

"Want velen zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren."

Ook deze tekst zegt niets over de grond, over de reden, waarom God sommigen uitkiest. Je kunt ook deze tekst weer prima lezen vanuit het gezichtspunt dat God uitkiest op grond van vooruit gezien geloof. "Velen zijn geroepen", God roept alle mensen. Zie hoofdstuk 2. Maar niet allen die geroepen worden, kiezen er voor om in te gaan op die roeping. In zijn voorkennis weet God wie er zullen ingaan op zijn roeping. De mensen waarvan Hij wist dat ze dit zouden doen, heeft hij bestemd voor het ontvangen van allerlei zegeningen. Zie hoofdstuk 6. Hij weet dat de meeste mensen er voor zullen kiezen om niet te geloven. Daarom zijn er maar weinig uitverkorenen. Er zijn maar weinig mensen die uit vrije wil voor Jezus kiezen en die daarom door God uitverkoren zijn om allerlei zegeningen te ontvangen.

(2) Teksten die spreken over de uitverkorenen

Er zijn teksten waarin de uitdrukking "de uitverkorenen" voorkomt. Een van die teksten is hierboven al besproken (Titus 1:1). De christenen worden in de Bijbel soms aangesproken als uitverkorenen, als uitverkoren en geroepen broeders. God zal in de eindtijd de tijd van de grote verdrukking bekorten omwille van de uitverkorenen.

Deze teksten zeggen niets over de grond voor hun uitverkiezing. Ze zeggen niet of ze door God in willekeur zijn uitgekozen of op grond van vooruit gezien geloof.

(3) Teksten over voorbestemmen

De teksten over voorbestemmen zijn besproken in hoofdstuk 6. Zie de bespreking daar, in punt 6.3.

De teksten over voorbestemmen zeggen niet meer dan dat God mensen die er voor kiezen om in Hem te geloven, bestemd heeft tot het ontvangen van allerlei zegeningen. Zegeningen zoals het ontvangen van eeuwig leven en het gelijkvormig worden gemaakt aan Christus. Er staat nergens dat God mensen voorbestemd heeft om (in Jezus) te geloven.

We zullen op deze plaats één tekst bespreken. Het is gedeeltelijk een herhaling van hetgeen over deze tekst in hoofdstuk 6, punt 6.3, is gezegd.

+ **Handelingen 13:44-49**

"En de volgende sabbat kwam bijna de gehele stad bijeen om het woord Gods te horen. Doch toen de Joden de scharen zagen, werden zij vervuld met nijd en spraken, lasterende, tegen hetgeen door Paulus gezegd werd. Maar Paulus en Barnabas zeiden vrijmoedig: Het was nodig, dat eerst tot u het woord Gods werd gesproken, doch nu gij het verstoot en u het eeuwige leven niet waardig keurt, zie, nu wenden wij ons tot de heidenen. Want zo heeft ons de Here geboden: Ik heb u gesteld tot een licht der heidenen, opdat gij tot heil zoudt zijn tot aan het uiterste der aarde. "Toen nu de heidenen dit hoorden, verblijdden zij zich en verheerlijkten het woord des Heren; en allen, die bestemd waren ten eeuwigen leven, kwamen tot geloof; en het woord des Heren verbreidde zich door het gehele land."

God heeft besloten om elk mens die er voor kiest om in Hem te geloven het eeuwig leven te geven. Daartoe heeft Hij ze bestemd. God weet van te voren wie er voor zullen kiezen om Hem te geloven.⁷ Toen Paulus het evangelie verkondigde, kwamen deze mensen dan ook tot geloof. De mensen waarvan God wist dat ze het evangelie zouden aannemen, kwamen op dat moment ook daadwerkelijk tot geloof.

"Allen die bestemd waren ten eeuwige leven". Dat wil zeggen de mensen waarvan God al van te voren wist dat ze Hem zouden aannemen en die daarom bestemd waren tot het eeuwige leven, kwamen tot geloof.

Dat het om een vrije eigen keuze ging, wordt bevestigd door het vers ervoor, vers 46.

"Maar Paulus en Barnabas zeiden vrijmoedig: Het was nodig, dat eerst tot u het woord Gods werd gesproken, doch nu gij het verstoot en u het eeuwige leven niet waardig keurt, zie, nu wenden wij ons tot de heidenen." (Handelingen 13:46)

Ze werden niet door God afgekeurd, ze keurden zichzelf af. Zo sloten ze zichzelf buiten. Of de mensen in Korinthe voor of tegen God zouden kiezen, heeft God niet voor hen besloten. Dat was de vrije keuze van ieder mens.

(4) Johannes 6

Het calvinisme beroept zich op Johannes 6. Speciaal 6:37,44,45,65.

"Maar Ik heb u gezegd, dat gij niet gelooft, ook al hebt gij Mij gezien. Alles wat Mij de Vader geeft, zal tot Mij komen, en wie tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen." (Johannes 6:36,37)

"Niemand kan tot Mij komen, tenzij de Vader, die Mij gezonden heeft, hem trekke, en Ik zal hem opwekken ten jongsten dage. Er is geschreven in de profeten: En zij zullen allen door God geleerd zijn. Een ieder, die het van de Vader gehoord en geleerd heeft, komt tot Mij." (Johannes 6:44,45)

"Maar er zijn sommigen onder u, die niet geloven. Want Jezus wist van den beginne, wie het waren, die niet geloofden, en wie het was, die Hem verraden zou. En Hij zeide: Daarom heb Ik u gezegd, dat niemand tot Mij komen kan, tenzij het hem van de Vader gegeven zij." (Johannes 6:64,65)

Alhoewel in Johannes 6 verkiezen en voorbestemmen niet worden genoemd, voert het calvinisme toch Johannes 6 aan als een belangrijke bewijsplaats voor de leer van de dubbele predestinatie.

De logica die het gebruikt is als volgt. Deze tekst bevestigt onze calvinistische leer over de onmacht van de mens en de noodzaak van de onwederstandelijke roeping. En als de leer over de onmacht van de mens en de leer over de noodzaak van de onwederstandelijke roeping in overeenstemming zijn met de Bijbel, dan is de enige logische conclusie die mogelijk is dat er ook een onvoorwaardelijke uitverkiezing moet zijn. Want alleen degenen die God uitkiest om tot Zich te trekken komen tot geloof.

Het probleem voor het calvinisme is dat deze tekst ook goed op niet-calvinistische wijze uitgelegd kan worden. En er zijn aanwijzingen in de context en in Johannes 6 zelf, dat de niet-calvinistische uitleg de juiste is.

---

⁷ Dat was zo in Antiochie, dat was ook in Korinthe het geval. In het geval van Korinthe wist God dat het om veel mensen ging. Vandaar dat Hij vooraf tegen Paulus zei: "ik heb veel volk in deze stad" (Handelingen 18:10)

+ Tot wie Jezus in dit gedeelte spreekt

Jezus spreekt in dit gedeelte tot onwillige ongelovige joden. Lees het gehele hoofdstuk en ook hoofdstuk 5, voor het verband.

Aan het begin van Johannes 6 staat het verslag van de vermenigvuldiging der broden. De Joden hadden goed door dat er een wonder was gebeurd. *"Toen dan de mensen zagen, welk teken Hij verricht had, zeiden zij: Deze is waarlijk de profeet, die in de wereld komen zou. Daar Jezus bemerkte, dat zij zouden komen en Hem met geweld meevoeren om Hem koning te maken, trok Hij Zich weder terug in het gebergte, geheel alleen"* (Johannes 6:14,15). Dat had hen er toe moeten aanzetten om de geestelijke boodschap van Jezus serieus te nemen, maar dat gebeurde niet. In plaats daarvan wilden ze hem met geweld koning maken. Jezus onttrok zich daaraan. Verderop in Johannes 6 zien we dat dezelfde Joden Jezus toch weer opzoeken (Johannes 6:24,25) en dan volgt er een gesprek tussen hen en Jezus, Jezus richt het woord tot hen (Johannes 6:25-59).

+ Ze zijn in het proces van verharding

Als God iemand veel licht geeft en hij weigert, tegen beter weten in, om dat licht te aanvaarden, dan volgt het oordeel van de verblinding. Dan neemt God het licht dat Hij had gegeven weer weg⁸. Zie de hoofdstukken 3 en 4 over verblinding en verharding.

De Joden waar Jezus in Johannes 6 tot spreekt, zijn in een toestand van verharding en verblinding geraakt. Ze hadden veel licht van God gehad. Jezus had veel wonderen gedaan. Bovendien was in de Schrift aangekondigd dat de Messias, als hij kwam, grote wonderen zou doen.

Als ze eerlijk waren geweest, dan hadden ze net als Nicodemus gezegd: *"Rabbi, wij weten, dat Gij van God gekomen zijt als leraar; want niemand kan die tekenen doen, welke Gij doet, tenzij God met Hem is"* (Johannes 3:2).

Ze hadden vlak voor dit gesprek nog een groot wonder meegemaakt in de vermenigvuldiging van de broden. *"Toen dan de mensen zagen, welk teken Hij verricht had ..."* (Johannes 6:14). En ondanks dat zien we dezelfde mensen even later aan Jezus vragen: *"Wat voor teken doet Gij dan, opdat wij mogen zien en U geloven?"* (Johannes 6:30).

---

⁸ God geeft ieder mens licht. Als je het tegen beter weten afwijst, dan verlies je dat licht weer, dan geeft God je over aan verharding en verblinding. Of iemand meer licht krijgt, hangt af van wat hij doet met het licht, met het inzicht, dat hij al ontvangen heeft.

"En de discipelen kwamen en zeiden tot Hem: Waarom spreekt Gij tot hen in gelijkenissen? Hij antwoordde hun en zeide: Omdat het u gegeven is de geheimenissen van het Koninkrijk der hemelen te kennen, maar hun is dat niet gegeven. Want wie heeft, hem zal gegeven worden en hij zal overvloedig hebben; maar wie niet heeft, ook wat hij heeft, zal hem ontnomen worden. Daarom spreek Ik tot hen in gelijkenissen, omdat zij ziende niet zien en horende niet horen of begrijpen. En aan hen wordt de profetie van Jesaja vervuld, die zegt:

Met het gehoor zult gij horen en gij zult het geenszins verstaan, en ziende zult gij zien en gij zult het geenszins opmerken; want het hart van dit volk is vet geworden, en hun oren zijn hardhorend geworden, en hun ogen hebben zij toegesloten, opdat zij niet zien met hun ogen, en met hun oren niet horen, en met hun hart niet verstaan en zich bekeren, en Ik hen zou genezen." (Mattheus 13:10-15)
Nadat het volk veel tekenen van Jezus had gezien en nadat het Hem tegen beter weten in hardnekkig had verworpen, volgde het oordeel van verblinding. Let op dat het volk eerst zichzelf verhard, voordat het door God wordt verhard. Er staat *"en hun ogen hebben zij toegesloten"*. Ze hebben het zelf gedaan. (Voor een uitgebreide bespreking verwijs ik naar de hoofdstukken 3 en 4 over verblinding en verharding.)

Vandaar dat Jezus tot hen zegt: *"Maar Ik heb u gezegd, dat gij niet gelooft, ook al hebt gij Mij gezien."* (Johannes 6:36). Ze konden niet meer geloven. Ze hadden zichzelf verhard en toen zijn ze als oordeel uiteindelijk door God zelf verhard⁹.

In eerste instantie verlicht en trekt God ieder mens (Johannes 1:9, 12:32, 16:8). Maar als mensen zichzelf verharden, dan stopt God daar op een bepaald moment mee. Het gevolg is dat die mensen niet meer tot geloof kunnen (en willen) komen. Dat is het geval met de Joden waar Jezus hier tegen spreekt.

+ Je hebt openbaring nodig

"Er is geschreven in de profeten: En zij zullen allen door God geleerd zijn. Een ieder, die het van de Vader gehoord en geleerd heeft, komt tot Mij" (Johannes 6:45)

Ieder mens krijgt licht, ieder mens wordt door God geleerd (Johannes 1:9, Johannes 16:8). Als je dat licht aanvaardt, dan krijg je meer licht. Als je het verwerpt dan neemt God het beetje licht dat Hij heeft gegeven weer weg (Mattheus 13:12). Alle joden werden in eerste instantie door God geleerd, onderwezen. Ze kregen licht. Maar velen wezen het af, waarna God bij hen het licht weer wegneemt. Degenen die wel positief op het licht reageerden, kregen meer licht waardoor ze tot geloof kwamen. *"Een ieder, die het van de Vader gehoord en geleerd heeft, komt tot Mij"*. Of je meer licht ontvangt hangt af van de gezindheid van het hart. Zie hoofdstuk 3 over verblinding en hoofdstuk 4 over verharding.

+ Niemand kan uit zichzelf tot Jezus komen

"Niemand kan tot Mij komen, tenzij de Vader, die Mij gezonden heeft, hem trekke" (Johannes 6:44)

Dat komt omdat niemand uit zichzelf God zoekt. Als God niet zou trekken, dan zou er niemand tot geloof komen. God verlicht, overtuigt en trekt ieder mens (Johannes 1:9, 12:32, 16:8). God trekt, daardoor kan ieder mens vrij kiezen of hij al of niet tot Jezus zal gaan. God trekt, maar een mens kiest of hij daar aan toe geeft of niet.

Er staat trekken, niet sleuren. Voor een nadere bespreking verwijs ik naar hoofdstuk 2.

+ Jezus spreekt over "Alles wat Mij de Vader geeft"

"Alles wat Mij de Vader geeft" (Johannes 6:37)

Alle mensen die er voor kiezen om in Jezus te geloven, worden door de Vader aan de Zoon gegeven. Ze zijn Gods gave, Gods geschenk aan Jezus.

+ Van deze mensen wordt gezegd dat ze tot Jezus zullen komen

"Alles wat Mij de Vader geeft, zal tot Mij komen" (Johannes 6:37)

God weet welke mensen tot geloof zullen komen. Die mensen geeft God aan Jezus. Die mensen zullen dan ook daadwerkelijk allen op een bepaald moment in de tijd tot Jezus komen.

+ De voorkennis van Jezus

"Maar er zijn sommigen onder u, die niet geloven. Want Jezus wist van den beginne, wie het waren, die niet geloofden, en wie het was, die Hem verraden zou. En Hij zeide: Daarom heb Ik u gezegd, dat niemand tot Mij komen kan, tenzij het hem van de Vader gegeven zij." (Johannes 6:64,65)

---

⁹ Hetzelfde is in Johannes 12:37-39 het geval. Zie hoofdstukken 3 en 4 over verblinding en verharding.

Jezus wist wie van zijn apostelen er werkelijk geloofden en wie niet. Dat wist hij van het begin, vanaf de start. Hij wist vanaf het begin dat Judas niet geloofde en Hem zou verraden. Judas had ook licht gehad, maar Hij had het niet aanvaard. Toen kon Hij op een bepaald moment ook niet meer terug. Hij was te ver gegaan. God stopte met aan hem te trekken, toen kon hij niet meer komen. Het was hem van de Vader gegeven om te komen, maar hij had het niet aangenomen. Toen nam God het weer weg en kon hij niet meer komen.

+ **Nogmaals de context, het verband**

We hebben hierboven gezien hoe deze teksten (Johannes 6:37,44,45,65) vanuit het verband waarin de deze teksten staan, op een niet-calvinistische manier uitgelegd kunnen worden. Wat is de juiste uitleg van Johannes 6? Is dat de calvinistische of de niet-calvinistische? Johannes 6 geeft zelf de sleutel voor het antwoord op deze vraag. Het inlezen van de calvinistische uitverkiezingsleer in Johannes 6:27,44,45 en 65, is in strijd met wat er in enkele andere verzen van het hoofdstuk staat.

"Want dát is het brood Gods, dat uit de hemel nederdaalt en aan de wereld het leven geeft" (Johannes 6:33). *"en het brood, dat Ik geven zal, is mijn vlees, voor het leven der wereld"* (Johannes 6:51). In het zelfde gesprek met de Joden zegt Jezus twee maal dat Hij gestorven is voor de wereld. Dit gaat lijnrecht in tegen tegen de calvinistische leer dat Jezus alleen voor de uitverkorenen is gestorven. De calvinistische uitverkiezingsleer vereist dat Jezus alleen voor de uitverkoren is gestorven. Maar dat is in strijd met wat Jezus hier in Johannes 6:33,51 zegt. Ook vele andere teksten zeggen dat Jezus voor alle mensen is gestorven (zie hoofdstuk 5).

(5) **Teksten waarop het calvinisme de eeuwige verwerping baseert**

Er zijn een aantal teksten waarop het calvinisme zich beroept, als bewijs voor de leer dat God sommige mensen heeft voorbestemd om voor eeuwig verloren te gaan.

+ **Spreuken 16:4**

"De HERE heeft alles gemaakt voor zijn doel, ja, zelfs de goddeloze voor de dag des kwaads."

Dit vers spreekt over Gods sturing van alle dingen. Alles heeft Hij gemaakt voor zijn doel. Zelfs de goddelozen hebben een rol te spelen in Gods plan.

God staat boven de boze daden van mensen die ze uit eigen vrije wil doen. Hij weet vooraf wat de mensen in allerlei situaties zullen kiezen en Hij heeft hun daden opgenomen in zijn plan. Zoals Hij bijvoorbeeld de boze daad van de broers van Jozef opnam in Zijn plan (Genesis 50:20, Psalm 105:16,17), zo doet Hij dat met de activiteiten van alle mensen. (Zie Bijlage A voor een uitgebreide uitleg over Gods bestuur en de eigen wil van de mens.)

In die zin dienen ook de goddelozen de raad Gods. Ze vormen een onderdeel van Gods plan. Dat is de boodschap van dit vers. Uitgelegd vanuit het geheel van de Schrift.

Dit vers gaat niet over de calvinistische voorbestemming voor de hel. Dit gaat over Gods bestuur. God heeft alles volkomen onder controle en hij werkt door alles heen - ook door de daden van de goddelozen - naar zijn doelen toe.

+ **2 Petrus 2:12**

"Zij daarentegen, als redeloze wezens, van nature voortgebracht om gevangen en verdelgd te worden, lasteren datgene, waarvan zij geen verstand hebben, en zullen in hun verdelging ook verdelgd worden."

Dit vers gaat over de valse leraren waar in de voorgaande verzen (2 Petrus 2:1-11) over wordt gesproken. Het gaat om leraren die losbandigheid leren en die ook zelf losbandig leven. Dat wil zeggen ze leven er op los als 'beesten'. Daarom vergelijkt Petrus ze ook met beesten. Over die beesten zegt hij: (1) het zijn redeloze wezens en (2) Ze zijn geboren om gevangen te worden en te gronde te gaan. Beesten hebben geen verstand en inzicht. En hun lot in de natuur is om gevangen te worden en vernietigd. Bijna elk beest wordt op de duur door een ander gevangen en opgegeten. Dat is hun lot. Het lot van deze valse leraren, die zich overgeven aan losbandigheid, staat ook vast. Ze zullen geoordeeld worden. Het verschil tussen de beesten en de valse leraren is dat beesten als beesten worden geboren en dat daarmee hun lot vaststaat. Maar een mens wordt niet geboren als een valse leraar. Dat is het gevolg van vrije keuzes die gemaakt worden door volwassen mensen.

Het is vergezocht om hierin de dubbele predestinatie te lezen. Het vers zegt niet dat God de valse leraren heeft geschapen met het doel om ze te vernietigen. Het zegt niet dat zij soeverein zijn uitgekozen om voor eeuwig verworpen te worden. Het zegt dat de valse leraren zijn als de beesten die geen inzicht hebben en voortgebracht worden om gevangen en verdelgd te worden. De beesten zijn met dat doel voortgebracht, maar niet de valse leraren. De beesten hadden geen keuze, zij konden niet anders dan beest zijn. Dat geldt niet voor de valse leraren. Zij hebben er zelf voor gekozen om die weg op te gaan. En als je er voor kiest om die weg op te gaan dan staat je bestemming vast, dan ben je op weg naar de hel.

+ Romeinen 9:11-13

*"Want toen de kinderen nog niet geboren waren en goed noch kwaad hadden gedaan – opdat het verkiezend voornemen Gods zou blijven, niet op grond van werken, maar op grond daarvan, dat Hij riep, – werd tot haar gezegd: De oudste zal de jongste dienstbaar zijn, gelijk geschreven staat: Jakob heb Ik liefgehad, maar **Esau heb Ik gehaat.**"*

Zie je wel, zegt het calvinisme. Het gaat hier om het soevereine verkiezende voornemen van God. En God heeft er soeverein voor gekozen om Jakob lief te hebben en om Esau te haten. Niet om een reden in henzelf. God heeft Jakob (de uitverkorenen) lief en haat Esau (de mensen die verworpen zijn). Er zijn mensen die God van eeuwigheid heeft liefgehad en er zijn mensen die God van eeuwigheid haat.

Deze verzen zijn uitgebreid besproken in de uitleg van Romeinen 9. Hieronder volgt een herhaling van wat daar is gezegd.

Verkiezing gaat hier niet over eeuwig behoud

De Bijbel spreekt hier over Gods verkiezend voornemen (Romeinen 9:11). Maar met deze verkiezing wordt niet een verkiezing tot behoud bedoeld. Het gaat om Gods keuze waarlangs de lijn van de Messias zou gaan. God koos het kind uit op wie Zijn beloften aan Abraham zouden overgaan. God koos voor Jakob en niet voor Esau.

Dat God besloot om de beloften van Abraham op Jakob te doen overgaan, sloot de mogelijkheid tot behoud van Esau niet uit.

Dat is zo omdat het bij de uitverkiezing van Jakob niet gaat om het eeuwig behoud, maar om de keuze voor de lijn waarlangs de Messias zou komen. Wie zou drager worden van de beloften van het verbond met Abraham?

Ook al was Esau niet uitgekozen om deze eer te ontvangen, dat betekende niet dat Esau niet behouden kon worden. Hij kon nog steeds in God geloven en zo behouden worden. In het

Oude Testament kon ieder mens behouden worden door het geloof (Romeinen 4), die weg stond ook voor Esau open.

Het ging om volken, niet om het individu

God had bij zijn mededeling aan Rebekka niet zozeer Jacob en Esau individueel op het oog, maar de volken die uit hen zouden groeien. Dat blijkt duidelijk uit het verslag in Genesis 25. *"En de kinderen stieten in haar binnenste tegen elkander. Toen zeide zij: Indien het aldus gesteld is, waarom overkomt mij dat? Daarop ging zij om de HERE te vragen. En de HERE zeide tot haar: Twee volken zijn in uw schoot, en twee natiën zullen zich scheiden uit uw lichaam; de ene natie zal sterker zijn dan de andere, en de oudste zal de jongste dienstbaar wezen."* (Genesis 25:22-23)

Rebekka merkte dat er iets aan de hand was in haar binnenste, toen ze zwanger was. Ze vroeg aan God wat er aan de hand was. Let op wat God tegen haar zei. God zei niet: "Twee zonen zijn in uw schoot .....". Nee, Hij zei: "Twee volken zijn in uw schoot, en twee natiën zullen zich scheiden uit uw lichaam, de ene natie zal sterker zijn dan de andere .....".

God dacht aan de volken die uit de beide kinderen in de schoot van Rebekka zouden voortkomen. God had besloten dat het volk Israel (Jakob) sterker zou zijn dan het volk Edom (Esau). *"en de ene natie zal sterker zijn dan de andere"*. God koos de Joden uit als het volk dat de beloften van Abraham zou erven. De beloofde verlosser zou uit de Joden voortkomen. Het heil is uit de Joden.

Het gaat hier om uitverkiezing als volk, als collectief. Het Oude Testament laat duidelijk zien dat Israel, als collectief, door God was uitverkoren (Deut 7:7 / 1 Kgs 3:8 / Psalm 135:4 / Jesaja 45:4).

Als je naar de levens van Jakob en Esau kijkt, dan wordt bevestigd dat het bij de profetie over Jakob en Esau om de volken ging die uit hen zouden groeien. Onderdeel van de profetie was de aankondiging: *"de oudste zal de jongste dienstbaar zijn"* (Genesis 25:23). Maar in de levens van Jakob en Esau is die profetie niet vervuld. Esau heeft Jakob nooit gediend. Jakob is voor hem gevlucht. Dat is niet echt gediend worden. En toen Jakob terug kwam van zijn verblijf bij Laban, stelde hij zich op als knecht van Esau:

- Jacob boog voor Esau, zeven maal (Genesis 33:3)
- Jacob noemde Esau Heer (Genesis 33:8)
- Jacob noemde zichzelf dienstknecht van Esau (Genesis 33:5)

De profetie dat de oudste de jongste zou dienen is gedeeltelijk vervuld onder David, toen David Edom veroverde (2 Samuel 8:13,14). Maar deze profetie zal pas volledig vervuld worden in het komende duizendjarig rijk¹⁰. Waar Israël aan het hoofd van de volken zal staan.

Dat het bij Jakob en Esau om een collectieve uitverkiezing, van volken ging, wordt ook bevestigd door het andere citaat dat Paulus in Romeinen 9:13 geeft: *"Jakob heb ik liefgehad, maar Esau heb ik gehaat"*. Dat zullen we nu bespreken.

Esau heb ik gehaat

"Want toen de kinderen nog niet geboren waren ..... werd tot haar gezegd: De oudste zal de jongste dienstbaar zijn gelijk geschreven staat: Jakob heb ik liefgehad, maar Esau heb ik gehaat." (Romeinen 9:11,12)

---

¹⁰ Amos 9:11,12; Numeri 24:14-18

De twee citaten uit het Oude Testament

In Romeinen 9:11,12, citeert Paulus twee keer uit het Oude Testament. Het eerste citaat is "*de oudste zal de jongste dienstbaar zijn*" (Genesis 25:23) en het tweede citaat is "*Toch heb Ik Jakob liefgehad, maar Esau heb Ik gehaat*" (Maleachi 1:3).

Het verband tussen de twee citaten

"Maar dit niet alleen; daar is ook Rebekka, bevrucht van één man, onze vader Isaak. Want toen de kinderen nog niet geboren waren en goed noch kwaad hadden gedaan – opdat het verkiezend voornemen Gods zou blijven, niet op grond van werken, maar op grond daarvan, dat Hij riep, – werd tot haar gezegd: De oudste zal de jongste dienstbaar zijn, gelijk geschreven staat: Jakob heb Ik liefgehad, maar Esau heb Ik gehaat." (Romeinen 9:10-12)

Paulus heeft in de voorgaande verzen, in Romeinen 9:6-9, uitgelegd dat natuurlijke nakomelingen van Abraham niet automatisch voor nakomelingen gelden. "*Want niet allen, die van Israël afstammen, zijn Israël*" (Romeinen 9:6). Als ondersteuning van zijn stelling wijst hij op Gods keuze om de lijn van de Messias via Isaac en via Jakob te laten lopen. Hij legt er de nadruk op dat het niet op grond van werken was, dat God voor Isaac en Jakob koos. God had dat al voor de geboorte aan Rebekka bekend gemaakt. Toen "*werd tot haar gezegd: De oudste zal de jongste dienstbaar zijn*". Als toelichting of bevestiging voegt Paulus er nog aan toe "*gelijk geschreven staat: Jakob heb ik liefgehad, maar Esau heb ik gehaat*." Het tweede citaat licht het eerste toe. We hebben al gezien dat de profetie aan Rebekka niet over Jakob en Esau individueel ging, maar over de volken die in haar schoot waren. Dat geldt daarom ook voor de uitspraak uit Maleachi. Dat wordt bevestigd als we de historische context bekijken waarin die uitspraak in Maleachi is gedaan.

Het gaat in Maleachi niet om Jakob en Esau als persoon

Dat is logisch, want het citaat uit Maleachi is bedoeld als bekrachtiging van de profetie aan Rebekka. Het ene licht het andere toe. Immers, hierboven is aangetoond dat het citaat "de oudste zal de jongste dienen" niet op Jakob en Esau individueel slaat (Punt 7.3.). Als het eerste citaat niet op Jakob en Esau individueel slaat, dan ook het tweede citaat niet. Het blijkt ook uit de tekst in Maleachi zelf.

"Toch heb Ik Jakob liefgehad, maar Esau heb Ik gehaat; Ik heb zijn bergen tot een woestijn gemaakt en zijn erfdeel aan de jakhalzen der woestijn prijsgegeven. Wanneer Edom zegt: Wij zijn verwoest, doch wij zullen de puinhopen weer opbouwen – zo zegt de HERE der heerscharen: Laten dezen bouwen, maar Ik zal afbreken; men zal het noemen: gebied der goddeloosheid, en: het volk waarop de HERE voor eeuwig toorn." (Maleachi 1:3,4)

Hier zegt God over Esau: "*Ik heb zijn bergen tot een woestijn gemaakt*". Het gaat duidelijk om een land. God stelt Edom en Esau aan elkaar gelijk. "*Esau heb Ik gehaat*" betekent "Edom heb ik gehaat". Edom is "*het volk waarop de HERE voor eeuwig toorn*."

Ook Jakob staat hier voor het volk Israël. Als we in het Oude Testament de naam Jakob tegenkomen, dan staat dat altijd voor het volk Israël. Met uitzondering natuurlijk van de eigenlijke geschiedenis van Jakob, zoals die in Genesis staat. En als er in andere bijbelgedeelten naar die geschiedenis wordt terugverwezen. Ook als het gaat om de verbondsnaam "de God van Abraham, Isaac en Jakob" wordt de persoon Jakob bedoeld. Maar

in alle andere gevallen wordt met Jakob het volk Israël bedoeld¹¹. Zo ook hier in Maleachi. Hetzelfde geldt ook voor het gebruik van de naam Esau (Edom). Die staat ook voor het volk Edom.

+ **God had een goede reden voor zijn haat voor Edom (Esau)**

De uitspraak "*Toch heb ik Jakob liefgehad en Esau gehaat*" (Maleachi 1:3) heeft God gedaan lang nadat de volken Jakob en Esau waren ontstaan. De andere uitspraak over het dienen van de jongste door de oudste is gedaan voordat de kinderen geboren waren.

Het eerste citaat "de oudste zal de jongste dienen" (Romeinen 9:12, Genesis 25:23) was, toen God die woorden uitsprak, een profetie. Het zag vooruit. De kinderen waren nog niet geboren, de twee volken waren nog niet ontstaan. Het ene volk, Jakob, zou sterker zijn dan het andere volk, Esau. Het ene volk, Esau, zou het andere, Jakob, dienen. Op dat tijdstip zei God niets over haten of liefhebben.

Het andere citaat "*Jakob heb ik liefgehad en Esau gehaat*" (Romeinen 9:13, Maleachi 1:3) ziet achterom. Het citaat komt uit het boek van de profeet Maleachi. Chronologisch gezien was Maleachi de laatste schriftprofeet van het Oude Testament. Op het moment dat God deze woorden door de mond van de profeet Maleachi uitsprak, bestonden de volken Israel en Edom al vele honderden jaren. Edom had zich in de eeuwen daarvoor herhaaldelijk zeer slecht gedragen tegenover het broedervolk Israël¹². Toen God door Maleachi deze woorden sprak was er overvloedige reden voor God om Edom, als natie, te haten. Ze hadden zich consequent misdragen tegenover Israël. Het begon al in Numeri 20:14-21.

+ **De betekenis in de Bijbel van het woord haten**

Als we in de Bijbel het woord haten tegenkomen valt dat niet altijd precies samen met de betekenis die het woord haten in het Nederlands heeft. Het Hebreeuwse woord dat in het Nederlands met haten wordt vertaald kan ook beteken: "minder liefhebben". Of er haten wordt bedoeld zoals de betekenis is van het Nederlandse woord haten of dat er "minder liefhebben dan" mee wordt bedoeld, moet blijken uit het verband waarin het woord wordt gebruikt.

Een illustratie van haten in de zin van minder liefhebben vinden we in het leven van Jakob. De Bijbel zegt dat hij zijn vrouw Lea, in vergelijking met zijn andere vrouw Rachel, haatte. "*En hij ging ook in tot Rachel, en had ook Rachel liever dan Lea; en hij diende bij hem nog andere zeven jaren. Toen nu de HEERE zag, dat Lea gehaat was, opende Hij haar baarmoeder; maar Rachel was onvruchtbaar.*" (Genesis 29:30,31. SV)

Uit niets blijkt dat Jakob Lea haatte, zoals wij haten verstaan. Hij had haar "minder lief" dan Rachel. Dat is dan ook de reden dat moderne vertaling niet meer vertalen met haten, maar met "minder liefhebben". Dat is zo bij de NBG 51 en ook bij de HSV.

Haten betekende hier slechts dat Jakob dol was op Rachel en dat in vergelijking met zijn liefde voor Rachel zijn liefde voor Lea verbleekte.

Ook in het Nieuwe Testament vinden we enkele voorbeelden waar het woord haten dezelfde betekenis van minder liefhebben heeft.

"Indien iemand tot Mij komt, en niet haat zijn vader en moeder en vrouw en kinderen en

---

¹¹ Enkele teksten van de vele teksten waar Jakob staat voor het gehele volk. Deuteronomium 32:9; Psalm 14:7. 24:6. 53:7. 78:21, enzovoorts. In Romeinen 11:26 citeert Paulus uit het Oude Testament en in dat citaat staat Jakob ook voor het volk. "*Hij zal goddeloosheden van Jakob afwenden*"

¹² Zie bijvoorbeeld Amos 1:11, Ezechiël 36:5, Joel 3:19

broeders en zusters, ja zelfs zijn eigen leven, die kan mijn discipel niet zijn." (Lucas 14:26)

Jesus zegt hier dat we onze eigen vader en moeder en vrouw en kinderen en broers en zusters moeten haten. Als we dat niet doen, kunnen we geen discipel van Hem zijn.

Het is duidelijk dat Jesus hier met haten iets anders bedoelt dan wij er onder verstaan. Het gaat om minder liefhebben. We moeten God liefhebben meer dan dat wij onze familieleden of zelfs ons eigen leven liefhebben.

De uitspraak Esau heb ik gehaat, die al op Esau persoonlijk zou slaan (wat dus niet het geval is), bewijst nog niet dat God Esau heeft gehaat zoals wij haten verstaan en al helemaal niet dat God Esau van eeuwigheid, zonder enige aanleiding, zou haten omdat Hij daar een welbehagen in heeft. Of dat hij andere mensen zonder oorzaak zou haten.

God haat niet zonder oorzaak

We hebben het nu over haten in de zin van ergens een diepe afkeer van hebben, iets een gruwel en aanstoot vinden, er boos over zijn. De idee dat God op deze manier mensen haat zonder reden, omdat Hij daar een eeuwig welbehagen in heeft, is lijnrecht in strijd met vele andere bijbelgedeelten waarin sprake is van Gods liefde voor alle mensen. God wil niet dat enig mens verloren gaat. *"Hij is lankmoedig jegens u, daar Hij niet wil, dat sommigen verloren gaan, doch dat allen tot bekering komen."* (2 Petrus 3:9). God was ten tijde van de profeet Maleachi kwaad op het volk Edom. Niet op grond van een verkiezend voornemen, maar omdat zij zich eeuwenlang misdragen hadden tegenover de Joden.

Tot zover deze herhaling van de bespreking van Gods uitspraak " *Esau heb Ik gehaat*" Ook deze tekst leert geen eeuwige verwerping.

+ Romeinen 9:22,23

"En als God nu, zijn toorn willende tonen en zijn kracht bekend maken, de voorwerpen des toorns, die ten verdere toebereid waren, met veel lankmoedigheid verdragen heeft juist om de rijkdom zijner heerlijkheid bekend te maken over de voorwerpen van ontferming, die Hij tot heerlijkheid heeft voorbereid?" (Romeinen 9:22,23)

Ook deze verzen zijn in het vorige hoofdstuk, het hoofdstuk over Romeinen 9, besproken. Hieronder volgt een herhaling wat toen is geschreven, maar het is voor het verstaan van deze verzen belangrijk dat ze worden gelezen in het verband waarin ze staan. Ze zijn een onderdeel van één betoog dat bestaat uit Romeinen 9,10 en 11. Lees hoofdstuk 7, waar dit gehele gedeelte wordt besproken.

God heeft in zijn vrijmacht besloten om zich te ontfermen over wie geloven en om te verharderen wie niet willen geloven. Hij verheerlijkt zich in beide groepen. In degenen die geloven maakt Hij de grootheid van zijn genade bekend. In hen demonstreert Hij wat zijn genade allemaal vermag. Dat doet Hij door mensen te redden die het niet verdienen en door ze te overladen met allerlei zegeningen. De mensen die er voor kiezen om te geloven heeft Hij tot heerlijkheid voorbereid. Zij zijn *"de voorwerpen van ontferming, die Hij tot heerlijkheid heeft voorbereid"* (Romeinen 9:23). In de anderen demonstreert Hij zijn toorn en kracht, maar ook zijn lankmoedigheid. Hij verdraagt ze een tijd. Hij geeft ze tijd om zich te bekeren (2 Petrus 3:9, Openbaring 2:21). Maar als ze zich, nadat ze licht hebben ontvangen, niet willen bekeren dan verhardt Hij ze uiteindelijk. Net zoals de Farao uiteindelijk werd verhard, toen hij tegen beter weten in God niet wilde erkennen en gehoorzamen. Zie hoofdstuk 4. Uiteindelijk ontbrandt dan Gods rechtvaardige toorn.

God heeft voor degenen die er voor kiezen om te geloven een bestemming en plan. En God heeft voor degenen die uit vrije wil weigeren om te geloven ook een plan en bestemming. De mensen die weigeren te geloven heeft hij *"ten verderve toebereid"*. De mensen die wel geloven *"tot heerlijkheid"*.

+ Judas :4

"Want er zijn zekere mensen binnengeslopen – reeds lang tevoren tot dit oordeel opgeschreven – goddelozen, die de genade van onze God in losbandigheid veranderen en onze enige Heerser en Here, Jezus Christus, verloochenen."

Het gaat hier over valse leraren, net als in 2 Petrus 2. Het gaat om mensen die lid geworden zijn van de gemeente, ze zijn binnengeslopen. Ze veranderen de genade van God in losbandigheid en ze verloochenen Jezus. Ze verwerpen de noodzaak van de heiliging en als je dat doet dan verwerp je God (1 Thessalonicenzen 4:8).

Over hen staat geschreven dat ze *"reeds lang tevoren tot dit oordeel opgeschreven"* waren. God weet alles wat er gaat gebeuren, Hij wist ook dat deze valse leraren zouden optreden. Ze stonden al lange tijd in Gods notitieboek. En ze zullen geoordeeld worden. Een zelfde oordeel van God dat de ongelovige Israëlieten (:5), de opstandige engelen (:6) en de inwoners van Sodom (:7) treft, zal ook deze valse leraren treffen. Het oordeel over hen is zeker.

Let op dat Judas niet zegt dat deze valse leraren van eeuwigheid af voorbestemd waren om verloren te gaan. Je moet de verwerping in dit vers inlezen.

+ 1 Thessalonicenzen 5:4-10

"Maar gij, broeders, zijt niet in de duisternis, zodat die dag u als een dief overvallen zou: want gij zijt allen kinderen des lichts en kinderen des dags. Wij behoren niet aan nacht of duisternis toe; laten wij dan ook niet slapen gelijk de anderen, doch wakker en nuchter zijn. Want die slapen, slapen des nachts en die zich bedrinken, zijn des nachts dronken, maar laten wij, die de dag toebehoren, nuchter zijn, toegerust met het harnas van geloof en liefde en met de helm van de hoop der zaligheid; want God heeft ons niet gesteld tot toorn, maar tot het verkrijgen van zaligheid door onze Here Jezus Christus, die voor ons gestorven is, opdat wij, hetzij wij waken, hetzij wij slapen, tezamen met Hem zouden leven"

Paulus spreekt over de wederkomst van Christus. Hij zegt dat die dag ons niet zal overvallen omdat wij kinderen van het licht en van de dag zijn. Vlak voordat Jezus terugkomt, zal er een tijd van oordelen zijn. Het Nieuwe Testament spreekt over de grote verdrukking (Mattheus 24:21; Openbaring 7:14). In Openbaring 6-19 vinden we een beschrijving van deze oordelen. Het Oude Testament spreekt over de dag des Heren. In Openbaring 6:16 worden deze oordelen *"de toorn van het lam"* genoemd.

De Bijbel zegt herhaaldelijk dat deze oordelen, dat deze toorn, ons als gelovigen niet zal treffen. Voordat die toorn over de wereld wordt uitgegoten, zal God de gemeente, zal God alle ware geloven ophalen (1 Thessalonicenzen 4:15,17).

Jezus redt ons van de komende toorn. *"Want zelf verhalen zij van ons, hoe wij bij u ontvangen zijn en hoe gij u van de afgoden tot God bekeerd hebt, om de levende en waarachtige God te dienen, en uit de hemelen zijn Zoon te verwachten, die Hij uit de doden opgewekt heeft, Jezus, die ons verlost van de komende toorn"* (1 Thessalonicenzen 1:9,10).

Paulus zegt dat de christenen te Thessalonica zich hadden bekeerd van de afgoden om twee dingen te doen: (1) God dienen en (2) uit de hemelen zijn Zoon te verwachten. Van 'de Zoon die wij verwachten', wordt gezegd dat Hij ons verlost van de komende toorn.

Het gaat hier niet om de eeuwige straf, want daar heeft Jezus ons al van gered op het moment dat we geloofden (Johannes 5:24, Efeze 1:7). Het gaat hier om de eindtijdoordelen.

Pink beweert dat aangezien God ons als gelovigen niet tot toorn heeft gesteld, dit automatisch betekent dat hij dit met de ongelovigen wel heeft gedaan. Dat klopt, want de ongelovigen blijven achter op aarde en hen wacht de oordeelstijd, de grote verdrukking, voordat Jezus terugkomt. Als je goddeloos bent is dit het lot dat je te wachten staat. Maar de keuze om goddeloos te blijven is onze eigen keuze.

Wat Pink niet beseft is dat het hier, in 1 Thessalonicenzen 5:9, niet gaat om de eeuwige straf, maar om de eindtijdoordelen. Maar stel dat Pink gelijk heeft, dan nog staat hier niet dat God mensen soeverein heeft voorbestemd om voor eeuwig zijn toorn te ondergaan in de hel.

Conclusie

De enkele Bijbeltekst die men gebruikt ter bewijs voor de eeuwige verwerping van mensen zeggen niet wat men er uithaalt.

(6) De conclusie uit de bespreking van de teksten die het calvinisme aanvoert ter ondersteuning van de eigen uitverkiezingsleer

Het calvinisme leest meer in de teksten dan er staat. Geen van de hierboven besproken teksten bewijst dwingend dat de calvinistische opvatting van uitverkiezing juist is.

8.3.2. Het bewijs met behulp van andere calvinistische leerstellingen

Naast de teksten die hierboven zijn besproken, beroept het calvinisme zich ook op een aantal andere specifiek calvinistische leringen. Leringen waaruit logisch volgt dat de calvinistische opvatting over uitverkiezing juist moet zijn. Dat zijn:

- +De calvinistische leer over de onmacht van de mens. En in verband daarmee de calvinistische opvatting over verblinding en verharding.
- +De calvinistische leer over de onwederstandelijke roeping
- +De calvinistische leer dat het geloof een gave van God is en daarmee verbonden de calvinistische leer over de orde des heils
- +De calvinistische opvatting over de soevereiniteit van God
- +De calvinistische opvatting over genade.
- +De calvinistische opvatting over de voorkennis van God

Als inderdaad, zoals het calvinisme beweert, de mens onmachtig is om voor God te kiezen, en als God heeft besloten om slechts bij enkele mensen die onmacht te doorbreken door hen onwederstandelijk te roepen en hen het geloof te schenken, dan moet de calvinistische opvatting over uitverkiezing wel juist zijn. Want dan kiest God zelf uit wie behouden wordt en wie niet.

Het calvinisme leert dat de mens geen vrije wil heeft en dat God uiteindelijk alles beslist. Ook dat bevestigt de calvinistische opvatting over uitverkiezing. Als de mens zelf niet vrij kan kiezen, dan is onvermijdelijk God de oorzaak van alles wat gebeurt. Ook van de keuze voor of tegen Hem.

Het probleem voor het calvinisme is dat de hierboven genoemde calvinistische leerstellingen zelf niet Bijbels zijn. Omdat deze calvinistische leerstellingen zelf in strijd zijn met de Schrift, kun je daar geen bewijs voor de calvinistische opvatting over uitverkiezing op bouwen.

+ Over de onmacht van de mens.

Voor een weerlegging van de calvinistische leer over de onmacht van de mens, zie hoofdstuk 1. Het klopt dat een mens uit zichzelf God niet zoekt, maar het is evenzeer waar dat God ieder mens verlicht, overtuigt en trekt (Johannes 1:9, 12:32, 16:8). Waardoor ieder mens vrij voor of tegen God kan kiezen. God doorbreekt bij ieder mens de onmacht.

God verblindt en verhardt, maar Hij doet dat niet willekeurig. Van nature is ieder mens geestelijk blind, maar ieder krijgt licht van God (Johannes 1:9). Dat doet God bij ieder mens. En alleen als de mensen tegen beter weten in dat licht hardnekkig verwerpen, komt Gods oordeel van verblinding en verharding. Zie de hoofdstukken 3 en 4.

+ Over de onwederstandelijke roeping

Voor een weerlegging van de calvinistische leer over de onwederstandelijke roeping, zie hoofdstuk 2. De Bijbel kent geen onwederstandelijke roeping. God trekt, maar de mens kiest zelf wat hij daar mee doet.

+ Over de leer dat geloof een gave van God is

Nergens staat in de Bijbel dat geloof een gave van God is. De enkele teksten die het calvinisme daarvoor aanvoert, worden verkeerd uitgelegd. Zie hoofdstuk 10.

+ Over de calvinistische opvatting van de soevereiniteit van God

Zie bijlage A. "Het bestuur van God en de eigen wil van de mens".

God bestuurt alle dingen en leidt alles naar zijn doel. Maar Hij doet dat met inachtneming van de vrije wil van de mens. God weet van te voren hoe elk mens in elke situatie uit vrije wil zal reageren. En hij heeft die reacties opgenomen in zijn plan. Hij vangt de keuzes van de mensen en de engelen op en gebruikt ze als onderdeel van zijn plan. God heeft in zijn soevereiniteit besloten om de mens een vrije wil te geven. Speciaal op het gebied van het behoud.

We zullen hieronder twee teksten bespreken die het calvinisme naar voren brengt als ondersteuning voor de eigen opvatting dat de mens geen vrije wil heeft en dat uiteindelijk God alles beslist.

+ Efeze 1:11,12

"in Hem, in wie wij ook het erfdeel ontvangen hebben, waartoe wij tevoren bestemd waren krachtens het voornemen van Hem, die in alles werkt naar de raad van zijn wil, opdat wij zouden zijn tot lof zijner heerlijkheid, wij, die reeds tevoren onze hoop op Christus hadden gebouwd." (Efeze 1:11,12)

Hier staat dat wij in Jezus het erfdeel ontvangen hebben. *"waartoe wij tevoren bestemd waren krachtens het voornemen van Hem, die in alles werkt naar de raad van zijn wil"* (Efeze 1:11). God heeft ieder mens die in Hem zou gaan geloven, van tevoren bestemd tot het ontvangen van de erfenis. Dat is een onderdeel van zijn plan, een onderdeel van zijn voornemen. Zie hoofdstuk 6, speciaal punt 6.3, voor een bespreking van de dingen waar God de mensen, waarvan Hij wist dat ze vrijwillig in Hem zouden geloven, allemaal tot uitverkoren en (voor) bestemd heeft.

Paulus zegt in dat verband dat God in alles werkt naar de raad - naar het besluit - van zijn wil. God heeft vooraf een plan gemaakt. Hij heeft daarin ook de vrije keuzes van de mensen opgenomen. Dat plan is Hij aan het uitvoeren. Hij controleert en stuurt alles. Hij werkt in alles. Maar dat doet Hij met in achtneming van de vrije wil van de mens. Dit wordt uitgebreid vanuit de Bijbel besproken in Bijlage A.

Het feit dat God in alles werk naar de raad van zijn wil betekent niet automatisch dat Hij ook alles veroorzaakt. Er zijn dingen die de mens in vrijheid zelf besluit en die God opgenomen heeft in zijn grote plan. Er staat dat God **in** alles werkt, er staat niet dat Hij alles **bewerkt**, er staat niet dat Hij alles veroorzaakt.

+ Romeinen 8:28

"Wij weten nu, dat [God] alle dingen doet medewerken ten goede voor hen, die God liefhebben, die volgens zijn voornemen geroepen zijn. 29 Want die Hij tevoren gekend heeft, heeft Hij ook tevoren bestemd tot gelijkvormigheid aan het beeld zijns Zoons, opdat Hij de eerstgeborene zou zijn onder vele broederen; 30 en die Hij tevoren bestemd heeft, dezen heeft Hij ook geroepen; en die Hij geroepen heeft, dezen heeft Hij ook gerechtvaardigd; en die Hij gerechtvaardigd heeft, dezen heeft Hij ook verheerlijkt." (Romeinen 8:28-30)

Wij, als gelovigen, hebben God lief en we zijn volgens zijn voornemen geroepen. God was van plan om ons te roepen en zo is het ook gebeurd. Hij heeft ons tevoren gekend. In zijn voorkennis wist Hij dat wij er voor zouden kiezen om te geloven. En toen Gods roeping tot ons kwam, zijn wij er op ingegaan. Onze roeping vormde een onderdeel van Gods plan, een onderdeel van zijn voornemen.

+ Over de calvinistische opvatting over de genade van God.

Het calvinisme heeft een speciale opvatting over Gods genade. De Bijbel zegt dat genade Gods onverdiende goedheid jegens de mensen is. Je hebt het niet verdiend, je bent het niet waard, je hebt er geen recht op en toch krijg je het. Dat is genade.

Het behoud is op grond van genade, dat wil zeggen onverdiend en door middel van het geloof (Efeze 2:8,9). Het grote wonder van Gods genade is dat God mensen die het niet verdienden toch heeft liefgehad en dat Hij Zijn Zoon voor hen gegeven heeft, zodat ieder behouden kan worden (Johannes 3:16,17). Het enige wat ze hebben te doen is hun vertrouwen op Jezus stellen. Niet werken maar geloven (Romeinen 4:5). Het geloof is de hand die Gods geschenk van vergeving aanneemt. Dat is echter niet de focus bij de calvinistische opvatting van genade. De calvinisten spreken over Gods vrije genade (free grace). En daar bedoelen ze mee dat God mensen uitkiest, niet om een reden in die mens zelf en dat Hij hen onwederstandelijk roept en het geloof schenkt. Als het calvinisme zegt dat het behoud uit genade is, dan bedoelt het daarmee dat het behoud een volledig eenzijdig Godswerk is. God die willekeurig enkele mensen uitkiest, hun wil ombuigt en hen het geloof en het eeuwig leven schenkt. Overal waar het calvinisme in het Nieuwe Testament het woord genade tegenkomt leest men deze opvatting erin.

Daarom wijst het calvinisme op teksten waarin staat dat we door genade behouden worden als indirect bewijs voor de juistheid van de calvinistische uitverkiezingsleer. Maar de calvinistische opvatting over genade is niet Bijbels. Daarom is ook dit argument niet juist. Voor een bespreking en weerlegging van de calvinistische opvatting over genade, zie bijlage G.

+De calvinistische visie op de voorkennis van God

Het merkwaardige is dat het calvinisme zich voor het bewijs van hun uitverkiezingsleer ook beroept op de teksten die spreken over Gods voorkennis. Dat zijn in het bijzonder Romeinen 8:29 en 1 Petrus 1:2.

Het calvinisme beweert dat voorkennis eigenlijk gelijk staat aan voorbepalen. Omdat het niet begrijpt dat de Bijbel leert dat God alles bestuurt, terwijl Hij de mensen eigen vrije keuzen laat, komen ze tot de volgende redenering:

- + God weet van te voren alles wat er gaat gebeuren.
- + God kan dat alleen weten als van te voren vaststaat dat het ook zal gebeuren.
- + Alleen als God bepaalt wat er gebeurt is het ook zeker dat het zal gebeuren.
- + Als de mensen en de engelen vrije keuzes kunnen maken dan is niet zeker wat er gaat gebeuren.
- + Als alles wat gaat gebeuren al vastligt, dan bewijst dit dat God alles wat gebeurt veroorzaakt.

Als alles al zeker is wat er gaat gebeuren dan bewijst dit volgens het calvinisme dat de mens geen echte vrije keuzes kan maken.

Daarom lezen calvinisten overal waar staat "voorkennis" tegelijkertijd ook "door God veroorzaakt."

De fout in hun redenering is dat God wel alles stuurt naar het doel dat Hij wil bereiken, maar dat Hij niet alles veroorzaakt. Voor een nadere bespreking en weerlegging van hun standpunt, zie bijlage A.

8.4. De calvinistische uitverkiezingsleer is in strijd met allerlei Bijbelse waarheden

Hierboven, in 8.3, is het bewijs dat wordt aangevoerd voor de calvinistische uitverkiezingsleer besproken. We hebben gezien dat dit bewijs niet deugdelijk is. Het calvinisme leest meer in de teksten dan er staat. En de andere calvinistische leerstellingen, waaruit logisch volgt dat de calvinistische opvatting van verkiezing de juiste is, zijn zelf niet Bijbels. Je kunt dus niet vanuit de Bijbel bewijzen dat de calvinistische opvatting juist is. Maar er is meer, want wat het calvinisme over uitverkiezing leert, is bovendien in strijd met de Schrift. Het is niet alleen niet gebaseerd op de Bijbel, het gaat ook tegen de Bijbel in. Hieronder wordt besproken en aangetoond dat de uitverkiezingsleer van het calvinisme in strijd is met vele andere Schriftgedeelten en Bijbelse waarheden.

8.4.1. Het is in strijd met wat de Bijbel zegt over Gods liefde voor alle mensen

(1.) God heeft de wereld lief

"Want alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een ieder, die in Hem gelooft, niet verloren ga, maar eeuwig leven hebbe.

Want God heeft zijn Zoon niet in de wereld gezonden, opdat Hij de wereld veroordele, maar opdat de wereld door Hem behouden worde. " (Johannes 3:16,17)

Hier staat dat God de wereld heeft liefgehad. "*Alzo lief heeft God **de wereld** gehad*". De wereld, dat wil zeggen alle mensen. Gods liefde is gericht op alle mensen. De liefde van God voor de wereld ging zover dat Hij zijn eniggeboren Zoon heeft ingezet. Door dat te doen heeft Hij voor ieder mens het behoud mogelijk gemaakt: "*opdat een ieder die gelooft, niet verloren ga, maar eeuwig leven hebbe*".

Dit gaat in tegen de uitverkiezingsleer van het calvinisme. Volgens het calvinisme heeft God niet alle mensen lief, want Hij heeft een groot aantal mensen geschapen met het vooropgezette doel om ze voor eeuwig te pijnigen in de hel. Dat leest het calvinisme ondermeer in Romeinen 9:13, waar staat dat God Jakob heeft liefgehad en Esau gehaat. Het calvinisme ziet in deze tekst een bewijs voor de stelling dat God van eeuwigheid af sommige mensen, zonder reden in henzelf, liefheeft. En dat Hij ook van eeuwigheid af andere mensen haat. Nog voor ze

kwaad of goed gedaan hadden. Voor een weerlegging van de calvinistische uitleg van Romeinen 9:13, zie hierboven punt 8.2. punt (5) en hoofdstuk 7.

Omdat het calvinisme niet gelooft dat God alle mensen liefheeft, is het gedwongen om Johannes 3:16 anders uit te leggen. Het calvinisme stelt dat met het woord wereld niet alle mensen worden bedoeld. Deze uitleg is in hoofdstuk 5 weerlegd, punt 5.1.1.

Dat God werkelijk alle mensen liefheeft, wordt bevestigd door de bijbelteksten die zeggen dat Jezus is gestorven voor alle mensen en dat God verlangt naar het behoud van elk mens.

(2.) Jezus is gestorven voor alle mensen

De Bijbel zegt dat Jezus is gestorven voor alle mensen. In hoofdstuk 5 is dit onderwerp grondig besproken. Ik verwijs voor het bewijs van deze stelling naar dit hoofdstuk. Omdat Jezus voor alle mensen is gestorven heeft ieder mens een werkelijke kans om behouden te worden. Ook dit gaat lijnrecht tegen de uitverkiezingsleer van het calvinisme in. Immers volgens het calvinisme heeft God niet alle mensen lief, want Hij heeft een groot aantal mensen geschapen met het vooropgezette doel om ze voor eeuwig te pijnigen in de hel. En daarom is Jezus, zo stelt het calvinisme, uitsluitend gestorven voor de mensen die Hij voor de grondlegging der wereld uitgekozen heeft om te redden.

(3.) God verlangt naar het behoud van alle mensen

Er zijn vele bijbelgedeelten die zeggen dat God verlangt naar het behoud van ieder mens. Dit is uiteraard in strijd met de calvinistische opvatting over uitverkiezing. Het calvinisme beweert immers dat God er een welbehagen in heeft om sommige mensen vooraf uit te kiezen en te bestemmen voor een eeuwig verblijf in de hel¹³. Zonder dat die mensen ooit een echte kans krijgen om voor God te kiezen.

+ God zegt dat Hij geen behagen heeft in de dood van een goddeloze

Dat staat in Ezechiël 18:23. Omdat het zo'n belangrijke tekst is, wordt de tekst hieronder in drie vertalingen geciteerd.

"Zou Ik een welgevallen hebben aan de dood van de goddeloze? luidt het woord van de Here HERE. Niet veeleer hieraan, dat hij zich bekere van zijn wegen en leve?" (NBG)

"Zou Ik enigszins lust hebben aan den dood des goddelozen, spreekt de Heere HEERE; is het niet, als hij zich bekeert van zijn wegen, dat hij leve?" (SV)

"Zou Ik werkelijk behagen scheppen in de dood van de goddeloze? spreekt de Heere HEERE. Is het niet, wanneer hij zich bekeert van zijn wegen, dat hij zal leven? (HSV)

Hier staat dat God geen welgevallen heeft in de dood van een goddeloze. Hij heeft daar geen behagen in. Waar God wel naar verlangt is de bekering van de goddeloze. Daar heeft Hij lust

---

¹³ Omdat Hij daarin zijn soevereiniteit (vrijmacht, overmacht) en zijn rechtvaardigheid en zijn toorn over de zonde wil tonen.

in. God heeft er geen behagen in om mensen naar de tweede dood¹⁴, dat is naar de hel, te sturen. Hij verlangt naar hun behoud.

Het calvinisme leert dat God vele mensen heeft voorbestemd om voor eeuwig te lijden onder de tweede dood. Dat heeft Hij vanaf het begin voor hen gepland, met het oog daarop heeft Hij hen geschapen¹⁵. Maar hier staat dat God geen lust heeft in de dood van een goddeloze, Hij heeft er geen behagen in. Waar hij wel behagen in heeft is dat een goddeloze zich bekeert.

+ God wil niet dat enig mens verloren gaat

*"De Here talmt niet met de belofte, al zijn er, die aan talmen denken, maar Hij is lankmoedig jegens u, **daar Hij niet wil, dat sommigen verloren gaan, doch dat allen tot bekering komen.**" (2 Petrus 3:9)*

God wil niet dat enig mens verloren gaat. Daarom stelt Hij de wederkomst van Christus uit. Dat doet Hij om de mensen nog extra tijd en kansen te geven om zich te bekeren. Zoals Hij bijvoorbeeld ook de valse profetes Izebel, die actief was in de gemeente van Thyatira, tijd gaf om zich te bekeren (Openbaring 2:21).

+ God wil dat alle mensen behouden worden

"Dit is goed en aangenaam voor God, onze Heiland, die wil, dat alle mensen behouden worden en tot erkenning der waarheid komen." (1 Timoteus 2:4)

Wat in dit vers staat is uiteraard in strijd met de calvinistische uitverkiezingsleer. Want volgens het calvinisme wil God helemaal niet dat alle mensen behouden worden. Want, zo leert het calvinisme, Hij heeft sommige mensen gemaakt met de uitdrukkelijke bedoeling om ze, na een kort verblijf op aarde, voor eeuwig in de hel op te sluiten. Zonder deze mensen ooit een werkelijk kans te geven om daar aan te ontsnappen.

Het calvinisme heeft een ingenieuze manier bedacht om deze tekst niet te laten zeggen wat er staat. Dat doet het door een onderscheid te maken tussen "Gods wil des bevels" en "Gods wil des besluits". Volgens hen moet je 1 Timoteus 4:2 zo lezen: "Dit is goed en aangenaam voor God, onze Heiland, die beveelt, dat alle mensen behouden worden....".

Dit is een droevig staaltje van menselijk geredeneer. God beveelt niet alleen dingen. God verlangt ook naar dingen. God is een persoon. Hij heeft gedachten, een wil en ook gevoelens. God verlangt naar het behoud van ieder mens. Dat is de boodschap die, zoals we hierboven gezien hebben, in Ezechiël 18:23 staat. Ik citeer nogmaals deze belangrijke bijbeltekst. "*Zou Ik een **welgevallen** hebben aan de dood van de goddeloze? luidt het woord van de Here HERE. Niet veeleer hieraan, dat hij zich bekere van zijn wegen en leve?*". In de Statenvertaling wordt welgevallen vertaald met lust, verlangen. En in de HSV met behagen. God heeft geen behagen, Hij heeft geen lust in de dood van de goddeloze. Dit zegt iets over het innerlijk, over de emoties van God.

Vandaar Gods bewogen pleiten met de mensen. Vandaar dat God er niet goed van wordt als Hij er aan denkt dat Hij moet gaan straffen. Daar komen we zo op terug.

---

¹⁴ De tweede dood, Openbaring 21:8.

¹⁵ Sommige calvinisten proberen dit te ontkennen, zie de bespreking van het infralapsarisme en het supralapsarisme in bijlage E.

Het calvinisme kan niet begrijpen dat God dingen kan willen die dan toch niet gebeuren. Dat kan niet volgens hen. God is almachtig en soeverein. Hij kan alle dingen doen die Hij wil. En daarom, zo redeneert het calvinisme, als Hij werkelijk zou willen dat alle mensen behouden worden dan is Hij in staat om dat verlangen ook uit te voeren. We weten uit de Schrift en uit de praktijk dat niet alle mensen behouden worden. Dus, zo redeneert het calvinisme verder, dat bewijst dat God niet verlangt naar het behoud van alle mensen. Hier stuiten we op de onbijbelse leer van het Calvinisme over de soevereiniteit van God en de eigen wil van de mens. Die wordt in bijlage A besproken en weerlegd. We weten uit de Bijbel dat God in zijn soevereiniteit heeft besloten om de mensen een eigen vrije keus te geven om voor of tegen Hem te kiezen. God respecteert de keuze van elke mens. Daar legt Hij zich bij neer. Daarom gebeurt niet alles waar God naar verlangt. Daarom bekeren niet alle mensen zich. Zie naast bijlage A, ook hoofdstuk 1.

Bij sommige calvinisten ben ik een variant op het onderscheid maken tussen Gods wil des bevels en Gods wil des besluits tegengekomen. Zij maken onderscheid tussen Gods geopenbaarde en Gods verborgen wil. Gods geopenbaarde wil zou dan zijn dat alle mensen behouden worden. Zijn verborgen wil zou dan zijn dat niet alle mensen behouden worden. Dit is ronduit godslasterlijk. Als dat zou kloppen, dan bedriegt God de mensen. Dan zegt Hij in het openbaar dat Hij wil dat ze behouden worden, terwijl Hij tegelijkertijd al besloten heeft dat dit niet gaat gebeuren. Dan spreekt God met twee tongen.

+ Jezus verlangde naar het behoud van de mensen

"Jeruzalem, Jeruzalem, dat de profeten doodt, en stenigt wie tot u gezonden zijn, hoe dikwijls heb Ik uw kinderen willen vergaderen, gelijk een hen haar kuikens onder haar vleugels, en gij hebt niet gewild." (Lucas 13:34)

Jezus verlangde naar het behoud van de inwoners van Jeruzalem. Van hen zegt Hij *"Hoe dikwijls heb Ik uw kinderen willen vergaderen, gelijk een hen haar kuikens onder haar vleugels"*. Maar ze wilden niet komen: *"en gij hebt niet gewild"*. Let op het woordje dikwijls. Het was een permanent verlangen in het hart van Jezus. *"Hoe dikwijls heb ik het gewild, maar gij hebt niet gewild."*

Jezus had verdriet over de mensen die niet wilden komen. *"En toen Hij nog dichterbij gekomen was en de stad zag, weende Hij over haar, en zeide: Och, of gij ook op deze dag verstondt wat tot uw vrede dient; maar thans is het verborgen voor uw ogen."* (Lucas 19:41,42)

Let op de verzuchting in het hart van Jezus. Let op Zijn verdriet over Jeruzalem. Hij weende over haar. De bewoners van Jeruzalem hadden kans op kans gehad. Jezus had hen onderwezen en vele wonderen en tekenen onder hen gedaan. Ze hadden veel licht van God gehad, maar ze hadden geweigerd om zich te bekeren. En toen was als oordeel van God over hun hardnekkig verzet de verblinding gekomen. Zodat ze, op het moment dat Jezus deze woorden uitsprak, het niet meer zagen. *"Maar thans is het verborgen voor uw ogen"*. (Zie de hoofdstukken 3 en 4 over verblinding en verharding)

+ God worstelt om het hart van de mens

Omdat God verlangt naar het behoud van alle mensen, worstelt Hij om hun hart. Hij pleit, Hij waarschuwt, Hij roept, Hij nodigt, Hij lokt. Zo was het in de tijd van het Oude Testament, zo

is het ook nu. Een groot deel van het Oude Testament is een verslag van Gods worsteling om het hart van Israël. Hieronder volgen enkele voorbeelden.

"Komt toch en laat ons tezamen richten, zegt de HERE; al waren uw zonden als scharlaken, zij zullen wit worden als sneeuw; al waren zij rood als karmozijn, zij zullen worden als witte wol." (Jesaja 1:18)

Let op het pleiten van God: "Komt toch, komt toch." Komt toch en laat ons tezamen richten, zegt de Here, al waren uw zonden rood als scharlaken, zij zullen wit worden als sneeuw. Kom toch, het probleem van de zonde kan opgelost worden.

"Keer weder, Afkerigheid, Israël, luidt het woord des HEREN, Ik zal u niet donker aanzien, want Ik ben genadig, luidt het woord des HEREN, Ik zal niet altoos blijven toornen. Alleen, erken uw ongerechtigheid, dat gij van de HERE, uw God, zijt afgefallen en uw gangen gericht hebt naar de vreemden onder elke groene boom, en naar mijn stem niet hebt gehoord, luidt het woord des HEREN. Keert weder, afkerige kinderen, luidt het woord des HEREN" (Jeremia 3:12-14)

God zegt: keer weder, kom terug. Je kunt komen want ik ben genadig, ik ben goed voor mensen die het niet verdienen. Ik blijf niet boos, ik blijf niet voor altijd toornen. Alleen erken je zonde, belijd je zonde.

"Ik neem heden de hemel en de aarde tegen u tot getuigen; het leven en de dood stel ik u voor, de zegen en de vloek; kies dan het leven, opdat gij leeft, gij en uw nageslacht," (Deuteronomium 30:19)

God zegt: kies dan het leven.

"Zeg tot hen: zo waar Ik leef, luidt het woord van de Here HERE, Ik heb geen behagen in de dood van de goddeloze, maar veeleer daarin, dat de goddeloze zich bekeert van zijn weg en leeft. Bekeert u, bekeert u van uw boze wegen. Want waarom zoudt gij sterven, huis Israëls?" (Ezechiël 33:11)

Bekeert u, bekeert u van uw boze wegen. Want waarom zoudt gij sterven?

"Waar wilt gij nog meer geslagen worden, dat gij voortgaat met af te wijken? Het gehele hoofd is ziek, het gehele hart vol krankheid." (Jesaja 1:5)

God tuchtigt opdat het volk tot inkeer komt. Hij heeft al getuchtigd. Hij wijst het volk er op: "Je bent al getuchtigd, je bent al geslagen. Kom nu toch tot inkeer, stop met zondigen, want anders moet ik voortgaan met tuchtigen. Wat ben je toch aan het doen?"

"Daarom zie, Ik zal haar lokken, en haar leiden in de woestijn, en spreken tot haar hart." (Hosea 2:13). God slaat niet alleen, Hij pleit niet alleen, Hij lokt ook, Hij brengt in de woestijn en spreekt tot het hart. Een gesprek van hart tot hart.

God had een ongelofelijk geduld met Israël. Hij liet het volk niet zomaar los. Hij bleef vroeg en laat zijn profeten zenden. *"Ook zond Ik tot u al mijn knechten, de profeten, dagelijks, vroeg en laat"* (Jeremia. 7:25). Lees ook de gelijkenis over de onrechtvaardige pachters (Lucas 20:9-19). God, de Heer van de wijngaard, bleef maar slaven, bleef maar boodschappers zenden. *"Maar Hij is lankmoedig jegens u, daar Hij niet wil, dat sommigen verloren gaan, doch dat allen tot bekering komen"* (2 Petrus 3:9). Zelfs de vrouw Izebel, uit de gemeente te Thyatira, die het wel erg bont had gemaakt, kreeg van God nog tijd om zich te bekeren (Openbaring 2:20,21).

God heeft pijn in het hart over de mensen die Zijn grote liefde afwijzen. Hoe dikwijls had Jezus de inwoners van Jeruzalem willen vergaderen. Maar daar is de grote stad die zijn liefde had afgewezen. Hij ziet de stad en weent over haar (Lucas 19:41). God weent over zijn wereld die Hem afwijst.

Laat het volgende beeld tot je doordringen. *"Maar van Israël zegt Hij: De ganse dag heb Ik mijn handen uitgestrekt naar een ongehoorzaam en tegensprekend volk."* (Romeinen 10:21). Hier zegt God van Zichzelf dat Hij zijn handen uitstrekt naar het volk, naar de mensen. Zie God daar staan, met zijn handen uitgestrekt. En dat niet zomaar even, maar de ganse dag, een hele dag lang.

God is tot het uiterste gegaan om ons te kunnen redden. Hij heeft Zijn Zoon gegeven, Hij nodigt uit, Hij pleit, Hij dreigt, Hij slaat, Hij leidt in de woestijn, Hij spreekt tot het hart, Hij strekt de ganse dag zijn handen uit. Maar verder dan dit kan Hij niet gaan. Hij respecteert de vrije wil van de mens. Een illustratie daarvan is hoe Jezus omging met de rijke jongeling (Marcus 10:17-22). Er staat dat Jezus hem lief kreeg, maar ondanks dat lezen we niets over het ombuigen van zijn wil, Jezus liet hem gaan.

Jezus klopt op de deur, maar Hij komt alleen binnen als de mens zelf opendoet (Openbaring 3:20).

+ God wordt er niet goed van als Hij er aan denkt dat Hij moet straffen

"Hoe zou Ik u prijsgeven, Efraïm, u overleveren, Israël? Hoe zou Ik u prijsgeven als Adma, u maken als Seboïm? Mijn hart keert zich om in Mij, ten volle wordt mijn erbarming opgewekt. Ik zal mijn brandende toorn niet ten uitvoer brengen. Ik zal Efraïm niet verder verderven. Want Ik ben God en geen mens, heilig in uw midden, en Ik zal niet komen in toornloed." (Hosea 11:8,9)

Hier spreekt God door Hosea tot Israël. Het volk had zwaar gezondigd, maar toch gaat God niet definitief een einde maken aan het volk. Dat zou tegen zijn natuur ingaan. Want God is een bewogen God. Een God van trouw, die zijn (verbonds)beloften na komt. Maar eens, zo weten we uit de Bijbel, komt er een einde aan Gods geduld met de opstandige mensen. Als zijn liefde keer op keer wordt afgewezen, als de mensen Hem in zijn gezicht blijven slaan, als ze Hem met uitgestrekte armen laten staan, als ze niet willen komen naar het feest waartoe God hen uitnodigt, dan zal de toorn van God ontbranden en blijft voor hen alleen een uitzicht op eeuwig oordeel over: *"Een vreselijk uitzicht op het oordeel en de felheid van een vuur, dat de wederspannigen zal verteren."* (Hebr. 10:27). *"Hoe zullen wij dan ontkomen, indien wij geen ernst maken met zulk een heil"* (Hebreen 2:3).

(4) Conclusie

De Bijbel leert dat God de wereld liefheeft. Daarom verlangt Hij naar het behoud van ieder mens. Daarom heeft Hij het behoud voor allen mogelijk gemaakt, door Zijn Zoon te geven voor het leven der wereld. Zoals Jezus zei *"... het brood, dat Ik geven zal, is mijn vlees, voor het leven der wereld"* (Johannes 6:51). Dit is volstrekt in strijd met de leer dat God vele mensen heeft geschapen met de vooropgezette bedoeling om ze voor eeuwig te straffen in de hel, omdat Hij daar welbehagen in heeft. Volgens de Bijbel is de enige reden waarom een mens in de hel terecht komt, dat hij de liefde van God heeft afgewezen. God zal hen straffen voor hun zonden, maar ze hadden behouden kunnen worden als ze in Jezus hadden geloofd.

Als iemand die dodelijk ziek is, weigert om het medicijn dat hem had kunnen redden in te nemen, dan sterft hij wel aan zijn ziekte, maar ten diepste gaat hij dood omdat hij geweigerd heeft het medicijn in te nemen. Zo is het ook met de mensen die verloren gaan.

8.4.2. De calvinistische uitverkiezingsleer is in strijd met Gods karakter

De uitverkiezingsleer van het calvinisme gaat in tegen Gods karakter, zoals Hij dat heeft geopenbaard in de Bijbel. Het is simpelweg in strijd met hoe God zich door de gehele Bijbel heen heeft bekendgemaakt. Maar voor we daar op ingaan, is het nuttig om eerst kort samen te vatten wat de Bijbel leert over het karakter van God.

God heeft in de Bijbel geopenbaard hoe Hij is. Door de gehele Bijbel heen vinden we een consistent beeld van God. Hij is heilig, rechtvaardig, naijverig, genadig, liefde, barmhartig, lankmoedig, trouw, goed en waarachtig. Zo is de Bijbelse omschrijving van het karakter van God. Zo is Hij. Deze dingen zegt Hij van Zichzelf en zo heeft Hij zich ook betoond, zo gedraagt Hij zich ook. God is karaktervast. Hij verandert niet. En Hij kan niet tegen zijn eigen karakter in handelen. Hij kan niets doen wat met zijn karakter in strijd is. Hij kan Zichzelf niet verloochenen "*Zichzelf verloochenen kan Hij niet*" (2 Timotheus 2:13). Dat betekent dat God sommige dingen niet kan doen omdat die tegen zijn karakter ingaan. Hij kan bijvoorbeeld niet liegen. "*Waarbij het onmogelijk is dat God liegen zou*" (Hebreeën 6:18). Dat is onmogelijk. Laten we als voorbeeld Gods trouw nemen. God is getrouw, Hij blijft getrouw, Hij is honderd procent trouw en Hij kan niet anders dan trouw zijn en handelen. "*Indien wij ontrouw zijn, Hij blijft getrouw, want Zichzelf verloochenen kan Hij niet.*" (2 Timotheus 2:13).

Daarom kan God geen liefde en genade bewijzen ten koste van zijn rechtvaardigheid. Dat betekent dat hij niet zomaar een schuldig mens kan vrijspreken. Als Hij dat zou doen dan zou Hij onrechtvaardig handelen en dat kan niet, want als God onrechtvaardig zou handelen dan zou Hij zichzelf verloochenen.

Het is juist het wonder van de kruisdood van Jezus dat daardoor God een schuldig mens kan vrijspreken, terwijl toch aan het recht is voldaan, omdat Jezus plaatsvervangend de straf voor de zonden heeft gedragen (Jesaja 53:4,5; Romeinen 3:26).

We zullen hieronder bespreken dat de uitverkiezingsleer van het calvinisme ingaat tegen de liefde, tegen de waarachtigheid en tegen de rechtvaardigheid van God.

(1) De calvinistische uitverkiezingsleer is in strijd met het feit dat God liefde is

+God is liefde

"Geliefden, laten wij elkander liefhebben, want de liefde is uit God; en een ieder, die liefheeft, is uit God geboren en kent God. Wie niet liefheeft, kent God niet, want God is liefde." (1 Joh. 4:7,8)

De liefde is uit God, God is liefde. Dit zegt iets over het karakter van God. Zo is God.

+Wat houdt het in dat God liefde is?

De liefde zoekt het goede voor de ander. Dat betekent dat God het beste met de mensen voor heeft.

+Gods liefde gaat uit naar de gehele wereld

Dat is wat er in de Bijbel staat: "*Alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een ieder die in Hem gelooft niet verloren ga, maar eeuwig leven hebbe*" (Joh. 3:16). Alzo lief heeft God de wereld gehad, Gods liefde gaat uit naar alle mensen. Vandaar Zijn verlangen naar het behoud van de mensen, vandaar dat Hij door het

offer van zijn zoon het behoud van elk mens mogelijk heeft gemaakt. Hij heeft werkelijk het goede voor met alle mensen. Hij heeft zich tot het uiterste ingezet voor hun welzijn, tot het geven van Zijn Zoon toe.

Dit is uiteraard volledig in strijd met de leer dat God mensen heeft geschapen met het vooropgezette doel om hen voor eeuwig in de hel te laten lijden, omdat dit hem zou verheerlijken. Volgens het calvinisme heeft God helemaal niet het beste voor met alle mensen. Wel met de uitverkorenen, maar absoluut niet met alle anderen die Hij bestemd heeft voor de hel.

Calvijn noemde zelf het besluit dat God genomen heeft om sommigen, zonder enige echte kans tot redding, te bestemmen voor een eeuwig verblijf in de hel een horror besluit. Hij sprak over het "decretum horribili"¹⁶. (Institutie, boek III, hoofdstuk 23, punt 7.) "Decretum" is Latijn voor besluit en "horribili" is Latijn voor gruwelijk, vreselijk in de overtreffende trap, huiveringwekkend. Decretum horribili, het verschrikkelijke besluit. Dat is de treffende omschrijving die Calvijn zelf geeft van de calvinistische opvatting over de dubbele predestinatie, over Gods besluit van verwerping.

God zegt tegen ons dat wij het goede voor moeten hebben met alle mensen. "*Hebt het goede voor met alle mensen*" (Rom. 12:17). Maar de calvinisten geloven dat God Zelf precies het tegenovergestelde doet. Hij heeft Zelf helemaal niet het goede voor met alle mensen. Een groot deel van de mensen heeft Hij onafwendbaar bestemd voor de hel. Dat is het vreemde beeld dat het calvinisme van God geeft. Hij doet Zelf niet wat Hij anderen voorschrijft. Hij zegt tegen ons dat wij het goede moeten voorhebben met alle mensen, maar Hij doet dat Zelf niet. Hij zegt van Zichzelf dat Hij liefde is en intussen bestemt Hij vele mensen onafwendbaar voor de hel.

Sommige calvinisten hebben zelf moeite met het decretum horribile. Daarom proberen ze het te verbergen achter allerlei rookgordijnen. Hierboven, onder punt 8.2, zijn enkele van deze rookgordijnen besproken. Zie ook bijlage E, daar wordt een overzicht gegeven van de drogredenen die het calvinisme gebruikt om zichzelf een mooier gezicht te geven. Eén van de manieren waarop deze calvinisten dat doen is door onderscheid te maken tussen Gods reddende liefde en Gods niet reddende liefde. God zou dan de uitverkorenen liefhebben met een reddende liefde en de mensen die Hij bestemd heeft voor de hel zou Hij liefhebben met een niet reddende liefde. Als bewijs daarvoor wijzen ze op het feit dat God ook over hen zijn zoon laat opgaan en hen regen geeft (Mattheus 5:45). Maar kun je dat liefde noemen? God verzorgt de mensen die Hij heeft bestemd voor de hel tijdens hun korte verblijf op aarde met eten en drinken, waarna Hij ze voor eeuwig opsluit in de plaats der pijniging. En dan op grond daarvan beweren dat God die mensen liefheeft. Dit is verbijsterend. Het is ronduit misleidend om te beweren dat God die mensen liefheeft, omdat Hij ze enige tijd verzorgt voordat ze hun bestemming in de hel bereiken.

Het punt is niet dat God mensen in de hel opsluit. Het gaat er om of Hij mensen tot dat lot heeft voorbestemd of dat de mensen daar door eigen vrije keuze terecht komen. God is niet alleen liefde, Hij is ook rechtvaardig en heilig. Hij is heilig, daarom haat Hij de zonde en de zonde doet zijn toorn ontbranden. Hij is er kwaad over en dat terecht. Hij is ook

---

¹⁶ Het letterlijke Latijnse citaat is: Fateor decretum esse horribile. Vertaald: Ik beken dat het een gruwelijk besluit is ....

rechtvaardig en daarom kan Hij een schuldig mens niet zomaar vrijspreken. God drukt zijn ene eigenschap niet uit ten koste van zijn andere eigenschappen. Hij heeft niet lief ten koste van zijn heiligheid en rechtvaardigheid. Gods liefde zoekt het behoud van de mensen en daarom heeft Hij voorzien in het offer van zijn Zoon, zodat Hij nu op een rechtvaardige wijze een schuldig mens die op Jezus vertrouwt vrij kan spreken. Als een mens dit aanbod van Gods liefde afwijst dan blijft er voor hem alleen de toorn van God over. De enige reden waarom mensen in de hel zijn, is omdat ze de liefde van God hebben afgewezen. Ze worden gestraft vanwege hun zonde, maar God had hen willen redden, maar ze hebben niet gewild. God roept de mensen op om zich te bekeren van hun zondige wandel en in Jezus te geloven. God heeft veel geduld, maar uiteindelijk komt daar toch een eind aan en zal Zijn toorn ontbranden. Maar dat doet Hij pas nadat Hij ieder mens de kans heeft gegeven om gered te worden. God is tot het uiterste gegaan om ieder mens te kunnen redden. Hij heeft zelfs zijn eigen Zoon voor hen ingezet. Zover ging zijn liefde voor mensen. Wat kon Hij nog meer doen. De ganse dag heeft Hij zijn armen naar hen uitgestrekt. Hij pleit bewogen met hen, Hij waarschuwt, dreigt, lokt, maar als mensen uit vrije wil besluiten om zijn liefde af te wijzen wacht hen het oordeel en de straf van God. Maar zo is het niet volgens het calvinisme. De mensen die God bestemt voor de hel, krijgen nooit een echte kans. Ze gaan lijnrecht richting hel, omdat God ze daartoe bestemd heeft.

(2) Het is in strijd met de waarachtigheid van God

De calvinistische uitverkiezingsleer is niet alleen in strijd met de liefde van God, maar ook met de waarachtigheid van God.

"Maar het blijve: God waarachtig en ieder mens leugenachtig" (Romeinen 3:4)

De bijbel zegt dat God waarachtig is. Hij spreekt de waarheid, Hij doet zich niet anders voor dan Hij is, Hij spreekt niet met een dubbele tong. Maar als de uitverkiezingsleer van het calvinisme juist is, dan maakt dat God tot een huichelaar. Dit gaat rechtstreeks in tegen hoe God zich in de Bijbel heeft bekend gemaakt.

Als het calvinisme gelijk heeft dan huichelt God als Hij bewogen is over hen die verloren gaan.

In de Bijbel lezen we dat God verlangt naar het behoud van ieder mens. De calvinist zegt: "Dat zegt God nou wel, maar Hij meent dat niet. Dat is slechts Gods geopenbaarde wil, maar zijn verborgen wil - en die is beslissend - is dat al die mensen verloren gaan. Want dat heeft Hij al voor de grondlegging der wereld over hen besloten. Daar had Hij een eeuwig welbehagen in. God doet net alsof Hij verlangt naar het behoud van alle mensen, maar Hij heeft al besloten om een groot deel van hen, zonder enige werkelijke kans op een eigen keuze, verloren te laten gaan."

Volgens het calvinisme spreekt God dus met een dubbele tong. Hij zegt het één, maar Hij bedoelt het andere. In het openbaar doet God alsof hij bewogen is over ieder mens, in het verborgen is God dat helemaal niet. Want volgens het calvinisme heeft Hij er een welbehagen in om de ene mens soeverein uit te kiezen en om de ander even soeverein te bestemmen voor de hel.

Alle bijbelgedeelten waar we lezen dat God worstelt om het hart van Israël en de mens slaan, als het calvinisme gelijk heeft, nergens op. God die bewogen pleit, die lokt, die dreigt, die tuchtigt opdat ze tot inkeer zouden komen, etc. Als de calvinistische uitverkiezingsleer juist zou zijn, dan is dat allemaal huichelarij van God. Dan is God daar aan het toneelspelen. Hij heeft immers al soeverein besloten wie Hij onweerstaanbaar gaat roepen. "Die" mens wel en

"die" mens niet. Die is bestemd voor de hemel, die is bestemd voor de hel. Deze mens ga ik onweerstaanbaar roepen en die mens niet. Dat God de mensen waarover Hij besloten heeft dat ze verloren zullen gaan, toch aanspreekt, dat Hij hen waarschuwt, dat Hij hen roept en dat Hij bewogen over ze is, is niet anders dan stuitend gehuichel. Hoezo bewogen, hoezo tranen? Hij heeft immers toch zelf besloten dat ze niet kunnen en zullen komen.

Volgens het calvinisme waren de tranen van Jezus over Jeruzalem krokodillen tranen. Want God had, volgens de calvinistische leer, immers Zelf al van eeuwigheid besloten om die toenmalige inwoners van Jeruzalem niet onwederstandelijk te roepen. Weent God over zijn eigen besluiten, waarvan Hij tegelijkertijd beweert dat Hij ze genomen heeft omdat Hij daar een eeuwig welbehagen in had? Of doet Hij alsof Hij weent?

Als de calvinistische uitverkiezingsleer juist is dan huichelt God als hij alle mensen het evangelie aanbied.

Als het calvinisme gelijk heeft dan is ook het algemene evangelie aanbod niet waarachtig. God roept alle mensen op om zich te bekeren, maar Hij heeft ze, volgens het calvinisme, zelf in de positie gebracht dat ze zich niet kunnen bekeren. Ze kunnen zich alleen bekeren als God op soevereine wijze besluit om hen onwederstandelijk te roepen. Bovendien leert het calvinisme ook nog dat Jezus alleen voor de uitverkorenen is gestorven, uitverkorenen hier opgevat in calvinistische zin. Maar in de algemene evangelie uitnodiging doet God alsof het evangelie voor allen is, Hij biedt het immers allen aan, maar Hij heeft intussen Zelf al besloten dat het niet voor allen is.

(3) De calvinistische uitverkiezingsleer is in strijd met de rechtvaardigheid van God

De uitverkiezingsleer van het calvinisme is ook in strijd met de rechtvaardigheid van God. Want het calvinisme leert dat God mensen schuldig houdt voor iets waar ze niets aan kunnen doen. God laat hen als verblinde zondaren geboren worden en Hij kiest er voor om velen in die toestand te laten, om ze vervolgens voor hun zonden te straffen. In feite zijn de mensen, volgens het calvinisme, wilsonbekwaam. Ze kunnen niet voor God kiezen. En toch houdt God hen verantwoordelijk voor het feit dat ze niet voor Hem hebben gekozen.

Ook dit is lijnrecht in strijd met hoe God zich door de hele Bijbel heen heeft geopenbaard. God houdt iemand niet verantwoordelijk voor iets waar hij of zij geen invloed op heeft. In de wet van Mozes wordt ook het principe aangehouden dat iemand alleen verantwoordelijk is voor misdaden waar hij zelf invloed op heeft (Zie bv Deuteronomium 22:25-27). Daarom zegt God door de profeet Ezechiël dat een zoon niet gestraft mag worden voor de zonden van zijn vader en andersom.

Het calvinisme negeert dit met als argument dat we God niet mogen kritiseren. Daarbij wijst het op Romeinen 9:14 en 9:20¹⁷. Voor ons gevoel, zo geeft men vaak nog wel toen, lijkt het onrechtvaardig om een wilsonbekwaam iemand toch verantwoordelijk te houden, maar als God dat doet dan mogen we daar niet over nadenken. God, zo vervolgt men, kan doen wat Hij wil. En alles wat God doet is rechtvaardig. Ook al overtreedt hij Zijn eigen voorschriften. En ook al gaat hij daarbij tegen zijn eigen karakter in¹⁸.

---

¹⁷ Voor een niet-calvinistische uitleg van deze teksten, zie hoofdstuk 7 waar Romeinen 9 wordt besproken.

¹⁸ Het calvinisme vervalt vaak in de dwaling van het voluntisme. In het voluntisme is goed wat God goed vindt. Als Hij mensen die alleen maar 'tegen' Hem kunnen kiezen, veroordeelt, omdat ze niet voor Hem hebben gekozen, dan beweert het voluntisme dat dit goed, liefdevol en rechtvaardig is. Al gaat dit gedrag volledig in tegen de betekenis van de woorden goed, liefdevol en rechtvaardig. Bijbels

We mogen God inderdaad niet ter verantwoording roepen. Maar als we een bijbelgedeelte uitleggen op een manier die tegen het in de Bijbel geopenbaarde karakter van God ingaat, dan is dat een bewijs dat die uitleg niet juist is¹⁹. En dat is het geval bij de calvinistische uitleg van de teksten over uitverkiezen en voorbestemmen.

8.4.3 Het onteert God doordat het van Hem een onberekenbare tiran maakt

De calvinistische uitverkiezingsleer maakt God tot een onberekenbare tiran, tot een God van willekeur. Dat is in strijd met hoe God Zichzelf in de Bijbel heeft geopenbaard.

(1) Een God die dobbelt over het lot van de mens

Het calvinisme leert dat God op soevereine wijze uitkiest welk mens wel en welke niet behouden wordt. De reden waarom God de ene mens wel en de andere niet uitkiest, ligt niet in de mens zelf. Als er geen enkele reden in een mens is, waarom God hem verkiest of verwerpt, dan kiest God in pure willekeur. Dan is behouden worden of niet behouden worden als een loterij. Als je geluk hebt win je een prijs. Als God kiest zonder grond in de mens zelf, dan kiest Hij "at random".

Het calvinisme probeert het feit dat God volgens hun uitverkiezingsleer in volstrekte willekeur kiest, te verdoezelen door een ijdel spel met woorden. Calvinisten beweren vaak dat God niet kiest op grond van iets in de mens, maar dat de redenen voor Gods keuze in God Zelf liggen. Daarmee suggererend dat er toch voor ons verborgen redenen zijn. Maar dit slaat nergens op, immers, omdat de keuze niet bepaald wordt door iets in de mens zelf is er geen enkele grond voor een keuze. En dus kan God ook geen, voor ons verborgen, redenen in zichzelf hebben. Het is logisch gezien één van tweeën. Of er is een grond in de mens zelf voor Gods keuze of er is geen grond in de mens zelf.

Het calvinistische verhaal over Gods soevereine keuze is in strijd met de Bijbel. God heeft de mens een echte vrije keuze gegeven. God doorbreekt de onmacht van de mens doordat Hij ieder mens verlicht, overtuigt en trekt. Zo brengt Hij ze op het punt waar ze echt kunnen kiezen (zie hoofdstuk 1). Omdat God alwetend is, weet Hij van te voren wie voor Hem zullen kiezen. God verheerlijkt zijn barmhartigheid door allen genade aan te bieden. En door degenen die in Hem geloven te redden. En door degenen die Hem verwerpen in lankmoedigheid te verdragen. En Hij verheerlijkt zijn rechtvaardigheid door degenen die uit vrije wil zijn aanbod van vergeving verwerpen, te straffen voor hun zonden.

De reden waarom een mens verloren gaat is omdat hij niet gewild heeft: "*en gij hebt niet gewild*" (Lucas 13:34). Dat is volgens de Bijbel de diepste reden. De calvinist zegt dat dit niet de diepste reden is. Want achter de wil van de mens staat Gods soevereine besluit. De calvinist zegt dat een mens verloren gaat omdat God dat soeverein over hem besloten heeft. Hij is uitgekozen om verloren te gaan. Volgens het calvinisme had Jezus aan het "*gij hebt niet gewild*" nog iets moeten toevoegen. Hij had het zo moeten zeggen: "*Gij hebt niet gewild*"

---

is het essentialisme. Dat zegt dat Gods wetten gebaseerd zijn op zijn eigen karakter. En dat betekent dat God niet tegen zijn eigen wetten in zal handelen, want als Hij dat zou doen, dan zou Hij zijn eigen karakter verloochenen.

¹⁹ Als een leer lijnrecht in strijd is met hoe God Zichzelf in de Bijbel heeft bekendgemaakt, dan is het een dwaling. Als je teksten uitlegt die tegen vele andere bijbelgedeelten ingaan, dan moet die uitleg onjuist zijn. En dat is het geval bij de calvinistische uitverkiezingsleer.

omdat Ik jullie wil niet heb omgebogen. En Ik heb jullie wil niet omgebogen, omdat ik daar een eeuwig welbehagen in had, om dat niet te doen, want jullie zijn er toe voorbestemd dat ik mijn toorn over de zonde in jullie ga verheerlijken."

De God van het calvinisme lijkt meer op de onberekenbare Griekse godin van het fatum dan op de God van de Bijbel. Ik citeer uit een artikel over het fatum: "Het idee van een vrije wil te hebben, werd voor sommigen een illusie – het lot lag toch al vast..."

(2) God is nergens aan gebonden, Hij is volstrekt vrij

Volgens het calvinisme is God volstrekt vrij. En daardoor is God volstrekt onberekenbaar.

Hij houdt zich niet aan zijn eigen normen

Volgens het calvinisme houdt God zich niet aan zijn eigen normen. Zo draagt Hij ons op om het goede voor te hebben met alle mensen (Romeinen 12:17), maar zelf doet Hij dat niet. Met een groot deel van de mensen heeft Hij het slechte voor, want Hij heeft hen bestemd voor de hel.

God zegt in Zijn Woord dat iemand niet veroordeelt kan worden voor iets waar hij zelf geen invloed op kan hebben (Bijvoorbeeld Deuteronomium 22:25-27). Maar Hijzelf doet dat wel.

Hij handelt in tegen hoe Hij zich geopenbaard heeft

God zegt dat hij liefde is, maar volgens het calvinisme kiest Hij mensen uit die Hij soeverein bestemd voor de hel. Niet op grond van iets in henzelf, maar omdat hij daar een welbehagen in heeft. En wat Hij over hen besloten heeft, zal ook gebeuren. Hun lot, hun noodlot, hun fatum, ligt vast.

God zegt van Zichzelf in de Bijbel dat Hij waarachtig is, maar volgens het calvinisme huichelt Hij als Hij zegt dat Hij verlangt naar het behoud van elk mens. Want volgens de calvinistische leer verlangt God helemaal niet naar het behoud van elk mens. Integendeel, Hij heeft er welbehagen in om sommigen "voor te bestemmen" voor de hel. God zegt van Zichzelf dat Hij onpartijdig is. Maar volgens het calvinisme kiest Hij volkomen willekeurig welke mensen Hij bestemt voor de hel. Enzovoorts.

Het calvinisme heeft Gods soevereiniteit zo dominant gemaakt dat het Gods andere eigenschappen wegvaagt en uitschakelt. Deze opvatting van God wordt in de theologie "voluntisme" genoemd. Het voluntisme zegt: "Goed is wat God wil, goed is waar Hij zin in heeft. En dat kan veranderen van moment tot moment." In het voluntisme staat God boven de wet. Hij kan wetten herschrijven. Hij kan op moreel gebied de mens iets voorschrijven en vervolgens Zelf iets anders doen. De idee dat God gebonden is aan zijn eigen wetten vinden ze te kort doen aan de soevereiniteit van God. Dan zou Hij ergens "onder" staan en als je ergens onderstaat dan ben je niet soeverein. Dit is echter een onjuiste voorstelling van zaken. Volgens de Bijbel handelt God niet willekeurig. Hij is gebonden aan zijn eigen volmaakte en onveranderlijke karakter. Hij kan zichzelf niet verloochenen. Dit heeft Hij, door Paulus heen, over Zichzelf gezegd: "*zijn wij ontrouw, Hij blijft getrouw, want **Zichzelf verloochenen kan Hij niet***" (2 Timotheus 2:13). Hij kan niet tegen zichzelf ingaan. Hij is trouw en dat betekent dat Hij niet anders dan trouw kan zijn, Hij kan niet ontrouw handelen. Er zijn dus dingen die God niet kan doen. Hij kan bijvoorbeeld niet liegen "*waarbij het onmogelijk is dat God liegen zou*" (Hebr. 6:18). Hij kan niet tegen zijn eigen natuur in handelen. Daarom kan Hij niet liefdeloos handelen, en kan Hij niet onrechtvaardig of partijdig zijn. Hij handelt altijd in overeenstemming met hoe Hij Zich in de Bijbel heeft bekendgemaakt. God zal Zich betonen zoals Hij is, Hij zal reageren naar Zijn karakter. Gods morele wetten zijn een uitdrukking en

afspiegeling van zijn eigen volmaakte karakter²⁰, daarom veranderen Gods fundamentele wetten niet, daarom zal Hij ook nooit tegen zijn eigen karakter in handelen. God zal al zijn welbehagen doen. Maar dat welbehagen ligt wel binnen de grens van Gods karakter.

De merkwaardige idee dat God in de calvinistische uitverkiezingsleer verheerlijkt wordt

Het is in dit verband ook volstrekt onduidelijk waarom het calvinisme beweert dat de calvinistische leer over uitverkiezing God verheerlijkt. Het enige wat deze leer doet is God volstrekte willekeur en overmacht toeschrijven. Verheerlijkt dat God?

God kan doen wat Hij wil, Hij heeft volstrekte overmacht en daar maakt Hij op normloze wijze gebruik van door volstrekt willekeurig sommige mensen te bestemmen voor de hemel en andere voor de hel. Want daar komt de calvinistische uitverkiezingsleer op neer.

Volgens de Bijbel verheerlijkt God zich inderdaad in de redding van de zondaren die zich bekeren en in de bestraffing van de zondaren die zich weigeren te bekeren. Maar niet op de calvinistische manier. In zijn behandeling van de zondaren die zich bekeren demonstreert God de grootheid van zijn liefde, genade en barmhartigheid. Hij vergeeft en zegent mensen die het niet verdienen. En Hij maakt heiligen van hen. In de bestraffing van de zondaren toont en verheerlijkt God zijn heiligheid en rechtvaardige toorn. Zij hebben uit vrije wil zijn aanbod van genade afgeslagen. Zij hebben niet gewild. Ze hebben God de hele dag laten staan met zijn armen naar hen uitgestrekt. Ze hebben God tweemaal op het hart getrapt. Eerst door te zondigen en vervolgens door zijn liefde en het offer van zijn Zoon af te wijzen. Daarom ontbrandt uiteindelijk tegen hen zijn rechtvaardige toorn.

8.4.4. Het is in strijd met Gods handelen met de mens

De calvinistische uitverkiezingsleer is ook in strijd met de wijze waarop God met de mensen omgaat. Met hoe Hij ze benadert en aanspreekt. In de Bijbel zien we dat God de mensen telkens weer voor een keuze zet. Hij doet een beroep op hun wil. En Hij houdt hen verantwoordelijk voor hun keuzes.

Het calvinisme haalt alle rationaliteit uit Gods omgang met de mens. Volgens het calvinisme kan een mens niet kiezen, maar houdt God hem toch verantwoordelijk. Volgens het calvinisme stelt God de mensen voor een keuze, maar in feite heeft God al voor hen gekozen, ze hebben immers geen vrije wil. God heeft alles bepaald.

---

²⁰ Gods morele wetten zijn niet willekeurig. Ze zijn de uitdrukking van zijn karakter. In de wet zeg God in feite: "Wees zoals ik ben."

"Weest heilig, want Ik ben heilig" (1 Petrus 1:16). *"Maar Ik zeg u: Hebt uw vijanden lief en bidt voor wie u vervolgen, opdat gij kinderen moogt zijn van uw Vader, die in de hemelen is; want Hij laat zijn zon opgaan over bozen en goeden en laat het regenen over rechtvaardigen en onrechtvaardigen"* (Matth. 5:44,45). Doe zoals de Vader doet. *"Geliefden, laten wij elkander liefhebben, want de liefde is uit God; en een ieder, die liefheeft, is uit God geboren en kent God. Wie niet liefheeft, kent God niet, want God is liefde."* (1 Johannes 4:7,8). Doe zoals God is. God is liefde en daarom moeten wij ook liefhebben.

God staat niet onder de wet of boven de wet. Hij **is** de wet. Zijn volmaakte en onveranderlijke karakter is de grondwet van het universum. Alhoewel God volgens de Bijbel vrij is, handelt Hij niet in willekeur. Hij handelt altijd in overeenstemming met Zijn eigen karakter.

Het feit dat God telkens weer een beroep op de eigen wil van de mens doet veronderstelt dat ze een vrije keuze hebben. Zie hoofdstuk 1 en Bijlage A.

8.4.5. Het reduceert de mensen tot een robot, het ontmenselijkt de mens

Een robot doet allerlei dingen, maar heeft geen eigen wil. Een robot is een computer die op een bepaalde manier geprogrammeerd is. Wat de programmeur er in stopt, komt er uit. De calvinistische opvatting reduceert de mens tot een robot. Want volgens het calvinisme heeft de mens geen vrije wil, zeker niet als het om zijn behoud gaat. Hij heeft wel een eigen wil, maar die is door God geprogrammeerd. De mensen die wel geloven, doen dat niet uit eigen vrije wil. Ze doen dat omdat God hun wil ombuigt door hen onwederstandelijke te roepen. En de mensen die niet geloven zijn daartoe ook door God geprogrammeerd. Ze zijn door God bij hun geboorte op de stand "niet willen" gezet en God heeft besloten om ze op die stand te laten staan.

Het calvinisme ontmenselijkt de mens. Dat komt het omdat het ten diepste niet begrijpt waar het God om te doen was bij de schepping van de mens.

God had de aarde, de planten en de dieren gemaakt (Genesis 1:1-25). Maar God kan met deze schepselen niet op persoonlijk niveau communiceren. Hij kan dat wel met de mens, omdat Hij de mens als persoon geschapen heeft. Het "persoon zijn" is wat de mens tot mens maakt. De persoonlijkheid is onderdeel van het beeld van God in de mens. Daarin lijkt de mens op God. Zowel God als de mens hebben zelfbewustzijn, gedachten, gevoelens en een eigen wil.

Ook na de zondeval draagt de mens in dat opzicht nog steeds het beeld van God (Genesis 9:6, Jakobus 3:9). Daarom lezen we in de Bijbel dat God de mens ook na de zondeval nog steeds als een verantwoordelijke persoonlijkheid aanspreekt en behandelt.

Liefde is iets wat alleen op persoonlijk niveau kan bestaan. Het impliceert vrije keuze.

Gedwongen liefde is geen liefde (2 Korinthe 9:7). God wil een liefdesgemeenschap met de mens. Hij wil de mens opnemen in de liefdesgemeenschap die de Vader, de Zoon en de Heilige Geest met elkaar hebben, binnen de drie-eenheid. *"opdat zij allen één zijn, gelijk Gij, Vader, in Mij en Ik in U, dat ook zij in Ons zijn"* (Johannes 17:21). Daar nodigt God de mens toe uit. Daarom pleit Hij, daarom waarschuwt Hij, daarom lokt hij, maar wat God niet kan en wil doen is een mens zo programmeren dat hij Hem **automatisch** lief heeft. Jezus klopt op de deur, Hij wil binnenkomen in ons leven, maar hij forceert de deur niet, de mens moet zelf de deur open doen. En als een mens dat doet, dan komt Jezus binnen, dan houdt hij maaltijd met hem, dan is er gemeenschap. *"Zie, Ik sta aan de deur en Ik klop. Indien iemand naar mijn stem hoort en de deur opent, Ik zal bij hem binnenkomen en maaltijd met hem houden en hij met Mij."* (Openbaring 3:20). Samen eten is in de Bijbel het symbool van gemeenschap. *"Wij hebben lief, omdat hij ons eerst heeft liefgehad"* (1 Johannes 4:19). Dat was onze vrije reactie op het zien van Gods liefde voor ons. We hebben God niet lief omdat we daartoe geprogrammeerd zijn.

Het calvinisme ontmenselijkt de mens. Het maakt hem tot een marionet, tot een stok en een blok, tot een robot, door te ontkennen dat de mens echte vrije morele keuzes kan maken. Het maakt echte liefde tussen God en mens onmogelijk.

8.4.6. Het is in strijd met wat Jezus over de hel zegt

"Wanneer dan de Zoon des mensen komt in zijn heerlijkheid en al de engelen met Hem, dan zal Hij plaats nemen op de troon zijner heerlijkheid. En al de volken zullen vóór Hem

verzameld worden, en Hij zal ze van elkander scheiden, zoals de herder de schapen scheidt van de bokken, en Hij zal de schapen zetten aan zijn rechterhand en de bokken aan zijn linkerhand. Dan zal de Koning tot hen, die aan zijn rechterhand zijn, zeggen: Komt, gij gezegenden mijns Vaders, beërft het Koninkrijk, dat u bereid is van de grondlegging der wereld af." (Mattheus 25:31-34)

"Dan zal Hij ook tot hen, die aan zijn linkerhand zijn, zeggen: Gaat weg van Mij, gij vervloekten, naar het eeuwige vuur, dat voor de duivel en zijn engelen bereid is" (Mattheus 25:41)

De calvinistische uitverkiezingsleer is in strijd met wat Jezus in Mattheus 25:41 over de hel zegt. Hij zegt dat de hel voor de duivel en zijn engelen is gemaakt. Terwijl je, als God mensen van eeuwigheid voorbestemd zou hebben voor de hel, zou verwachten dat Hij zou zeggen dat de hel (ook) voor hen gemaakt is.

In Mattheus 25:31-46 oordeelt Jezus over de mensen. Sommigen hebben een dood geloof, anderen hebben een levend geloof. Dat blijkt uit hun werken (Voor uitleg over levend en dood geloof, zie hoofdstuk 9). Tegen de mensen met een levend geloof zegt Hij dat ze het koninkrijk mogen binnen gaan dat voor hen bereid is. "Dan zal de Koning tot hen, die aan zijn rechterhand zijn, zeggen: Komt, gij gezegenden mijns Vaders, beërft het Koninkrijk, dat u bereid is van de grondlegging der wereld af." (Mattheus 25:34).

De mensen met een dood geloof verwijst Jezus naar de eeuwige straf, naar het eeuwige vuur, naar de hel, want dat is de plaats waar de eeuwige straf wordt voltrokken. Je zou denken dat Hij net als Hij bij de gezegende mensen zou zeggen dat Hij ook voor hen een bestemming had voorbereid. In dit geval het eeuwige vuur. Maar dat doet Hij niet. Hij zegt dat de hel bereid is voor de duivel en zijn engelen. Dat is merkwaardig want Hij was op dat moment bezig met mensen te oordelen. Als de hel voor de ongelovige mensen was bereid, dan was het logisch geweest dat Hij dat op die plaats had gezegd, maar dat doet Hij niet. Dit is een sterke aanwijzing dat de hel in eerste instantie niet bedoeld was voor mensen. De hel is gemaakt voor de duivel en zijn engelen, maar mensen die de duivel blijven volgen in zijn opstand tegenover God komen uiteindelijk wel in de hel terecht (Openbaring 21:8). Door Jezus af te wijzen, kiezen ze er zelf voor om naar de hel te gaan.

8.4.7. Het is in strijd met wat Paulus over zijn eigen behoud zegt

"Maar mij is ontferming bewezen, omdat ik het in mijn onwetendheid, uit ongeloof, gedaan heb .." (1 Timotheus 1:13)

Paulus spreekt hier over zijn bekering, over zijn behoud. God heeft hem gered, hem is ontferming bewezen, hoewel hij een groot zondaar was. Hij heeft zelfs de christenen vervolgd en de gemeenten verwoest. Waarom heeft God Paulus ontferming bewezen? Was dat omdat God daar een soeverein welbehagen in had om dat te doen? Dat is niet wat Paulus hier zegt. Hij zegt dat hem ontferming is bewezen omdat hij het in zijn onwetendheid heeft gedaan, in ongeloof. Er was een reden in hemzelf! Paulus was totaal verkeerd bezig, maar God zag zijn hart aan. God zag dat hij niet ten volle wist wat hij aan doen het was. Zulke mensen krijgen een kans van God. Jezus verscheen aan Paulus op de weg naar Damascus. Hij kreeg letterlijk meer "licht". En op dat moment kon Paulus een vrije keuze maken voor of tegen Jezus. We zien dat Paulus er toen voor koos om zich aan Jezus te onderwerpen (Handelingen 22:10).

Zie hoofdstuk 3 over verblinding, het gedeelte van het hoofdstuk dat gaat over de gezindheid van het hart.

8.4.8. Samenvatting

Hoe moeten de teksten waar de Bijbel spreekt over uitverkiezen en voorbestemmen uitgelegd worden? Een van de regels is dat de uitleg van een tekst niet in strijd mag zijn met het totaal van de Bijbel. De calvinistische opvatting van de teksten die spreken over verkiezen en voorbestemmen gaat in tegen een grote hoeveelheid schriftgedeelten. En daarom kan die uitleg niet juist zijn. Zoals John Wesley al zei: "Hoe de schriftgedeelten over uitverkiezing ook uitgelegd moeten worden, het is in ieder geval duidelijk dat ze niet op calvinistische wijze uitgelegd kunnen worden."

Als je de teksten over uitverkiezing op evangelische wijze uitlegt (Zie hoofdstuk 6). Dat wil zeggen, als je er van uit gaat dat God uitverkiest op basis van vooruit gezien geloof, dan vallen al de hierboven besproken bezwaren weg. De evangelische uitleg is niet in strijd met het geheel van de Schrift.

8.5. Waarom de calvinistische uitverkiezingsleer onjuist is - een samenvatting

(1) De teksten waarop het calvinisme zich beroept zeggen niet wat men er in leest

Het calvinisme leest vaak meer in de teksten over uitverkiezen en voorbestemmen dan er staat. En de andere teksten hoeven niet noodzakelijkerwijs op calvinistische wijze uitgelegd te worden. Zie hierboven punt 8.3.

(b.) Het beroep op andere calvinistische leerstellingen is zonder grond

De leerstellingen waaruit het calvinisme de noodzakelijkheid van de uitverkiezing afleidt, zijn zelf niet Bijbels. Zie punt 8.3.2. En daarmee valt ook deze pijler onder het bewijs voor de calvinistische opvatting van uitverkiezing weg.

(c) Als je Schrift met Schrift vergelijkt dan is de calvinistische opvatting over verkiezing in strijd met een grote hoeveelheid bijbelteksten en bijbelse waarheden.

Zie punt 8.4. hierboven.

De calvinistische uitleg van de teksten over uitverkiezing die tegen zulk een massaal getuigenis van de Schrift ingaat kan niet juist zijn.

8.6. De plaats die uitverkiezing hoort te hebben volgens de Bijbel

+ Uitverkiezing tot hoeksteen van de leer over het behoud maken is onbijbels.

Het calvinisme heeft de leer over de uitverkiezing tot hoeksteen van de leer over het behoud gemaakt, tot startpunt van de soteriologie. Dit is onbijbels, simpelwel omdat de Bijbel dat niet doet.

+ In de apostolische prediking van het evangelie ontbreekt het thema van de uitverkiezing. In het boek Handelingen vinden we verschillende verslagen van de inhoud van de prediking van de apostelen. Handelingen 2:14-36, 3:11-26, 10:34-43; 13:16-41, 17:22-33, 28:23. In deze verslagen komt uitverkiezing niet ter sprake²¹, het wordt niet genoemd.

---

²¹ Verblinding wordt uiteindelijk wel genoemd. Maar het is geen onderdeel van de evangelie prediking. Verharding en verblinding komen pas ter sprake als de mensen het evangelie afwijzen. En

+ Als de apostelen in hun brieven het evangelie uitleggen ontbreekt het ook De meest systematische uitleg van het evangelie staat in Romeinen 1 tot 5. In dit gehele gedeelte wordt met geen woord over uitverkiezing gesproken. Pas later in de Romeinen brief, als het niet meer gaat over de weg tot behoud, wordt er over uitverkiezing gesproken. In Romeinen 8, 9 en 11.

8.9. De schadelijk gevolgen van de calvinistische uitverkiezingsleer

De meeste schadelijke gevolgen zijn hierboven in punt 8.4 al indirect besproken. De calvinistische uitverkiezingsleer verdraait het karakter van God en het verdraait ook het evangelie. Zie verder bijlage H, daar worden de negatieve gevolgen van het calvinisme op een rij gezet.

---

dat niet als de reden waarom ze niet geloven, maar als gevolg van hun weigering om te geloven. Verwerping van licht, tegen beter weten in, leidt tot het oordeel van verblinding en verharding. Zie hoofdstuk 3 en 4. Daarom waarschuwt Paulus op twee plaatsen in het boek Handelingen Joodse mensen hiervoor, nadat hij met hen uitgebreid over het evangelie heeft gesproken. Hij zegt: "pas op dat jullie niet overkomt wat in de profeten is geschreven over mensen die zichzelf verhardden tegen de boodschap, uiteindelijk werden zij door God verhard". *"Zo zij u dan bekend, mannen broeders, dat door Hem u vergeving van zonden verkondigd wordt; ook van alles, waarvan gij niet gerechtvaardigd kondt worden door de wet van Mozes, wordt ieder, die gelooft, gerechtvaardigd door Hem. Ziet dan toe, dat u niet overkome, wat in de profeten gezegd is: Ziet, verachters, en verwondert u en verdwijnt; want Ik werk een werk in uw dagen, een werk, dat gij voorzeker niet zult geloven, als iemand het u verhaalt"* (Handelingen 13:38-41). Paulus zegt dat ze het zelf in hun macht hadden. Het hing van hen af of dit hen zou overkomen. *"Ziet dan toe, dat u niet overkome, wat ... gezegd is"*. Dit heeft niets te maken met een soeverein besluit om een mens, zonder oorzaak in hemzelf, te verharden, omdat God daar een welbehagen in zou hebben. Of dit met hen zou gebeuren hing van henzelf af, dat is wat Paulus hier zegt. Daarom waarschuwt hij hen, om te voorkomen dat het met hen zou gebeuren.